

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 11 a.

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc deschis costă șirul 20 fi.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

O formulă completă

Da, au dreptate aceia cari spun că adevărata conștiință națională nu poate fi identică cu declamarea veșnicului „Suntem români și vrem să fim români”, ci trebuie să se manifeste și în sprijinirea instituțiilor economice și culturale, cari au menirea să promoveze înaintarea (sau să înainteze promovarea) poporului românesc... Dar n'au dreptate când vor să prezinte conducerea politicii noastre naționale ca fiind preocupată, în mod unilateral, numai de „redesptarea conștiinței naționale” (subliniere și semne de citațiune, firește, cu intenții ironice) — dupăcum n'au dreptate să găsească numai „declamare”, în afirmarea neclintitei noastre hotărâri de a trăi și a muri ca români în această patrie a noastră.

Nu au dreptate a vorbi, nici în chip serios, cu atât mai puțin în chip ironic, de preocupările de *redesptare* a conștiinței noastre naționale, — cu atât mai puțin nu, cu cât în cea mai mare parte — cu excepția câtorva tineri mai expuse și mai bănuite, — această conștiință nici nu mai are nevoie de a fi *redesptată*, ci mai mult numai de a fi susținută, încurajată, hrănită, — de a fi ținută, cu un cuvânt, mereu deșteaptă.

Dar „promovarea înaintării” poporului, prin sprijinirea și întărirea instituțiilor și organizațiilor noastre

economice și culturale — și noi am mai adăoga chiar, aicea, și *politice* — această promovare a înaintării, nu trebuie oare să aibă la temelie ei o puternică afirmată și accentuată „conștiință națională”, — și susținătorii, hrănitarii acestei conștiințe nu fac oare operă fundamentală și indispensabilă, pe care numai, se poate întemeia tot restul *oricărei* lucrări de promovare și înaintare?

Și oare cine urmează mai de aproape și mai fidel devizei: „prin noi înși-ne”, pe care în înțelesul ei adevărat, nesofisticat, n'au inventat-o, de sigur, câțiva publiciști ai vremurilor noastre, — dacă nu aceia, cari la temelie acțiunii lor politice pun, da, în primul rând susținerea, — sau ca să zicem și noi așa: promovarea întăririi, conștiinței naționale?

În acest sens, deviza „prin noi înși-ne” a fost urmărită de toți înaintașii întru conducerea acțiunilor noastre politice, ea și a celor economice și culturale. Dar aceasta nu a însemnat niciodată, și nu a putut însemna, atitudine țănoșă și agresivă, înțepată și provocatoare, față de toți și de orișice.

„Prin noi înși-ne”, firește, — deviza e veche și probată, — în înțelesul că trebuie să năzuim din răspuneri într'acolo, ca să ne afirmăm ca element de care și cu care să trebu-

iască întotdeauna să se țină socoteală, care să nu poată fi tratat în nici un caz drept cantitate neglijabilă, peste capul căruia să nu se poată trece și pe spinarea căruia să nu se poată încheia învoeli cari să vină numai în avantajul altora. Asta da, trebuie să se țină mereu, și oricât de apăsător, în vedere. În același timp însă să nu se piardă din vedere nici însemnătatea alianțelor și sprijinelor reciproce, a „prieteniei altora”, pe care a nu o lua în samă și prețui, însemnă tot atât de mult „a nesocoti cele mai elementare legi despre dinamica politică”.

În pornirile de cărtire, firește, întră sistemul acesta: a lua numai o parte a îndatoririlor conducerii pe care ții s'o *combați*, și a o exalta ca *singura* de adevărată importanță, opunându-o altei părți a acelor îndatoriri, pe care tocmai o vezi, în acel moment, mai cu dinadinsul urmărită. O conducere cu adevărat înțeleaptă însă, nu se emoționează de asemenea critice căutate cu lumina, ci își urmează programul ei, care îmbrățișează tot, și nu numai în parte, ceea ce formează legile, mai mult sau mai puțin elementare, ale dinamicii politice, sau „despre” dinamica politică.

Va să zică: „Prin noi înși-ne”, în ce privește organizarea și întărirea noastră internă, pe temeiul cultivării, fără declamație dar și fără slăbire, a conștiinței naționale. Iar în afară înțelegere, și chiar alianță, cu toți aceia ale căror năzuințe și interese se întâlnesc în puncte comune ale noastre,

A. Cechof

Gloria

Trad. de Senior

— Nuvelă —

Călătorul de clasa întâi, sfârșindu-și prânzul în gară și puțin cam cherchelit, se întinse numai decât pe divanul de catifea, se lungi binișor și începu a dormita. Dar aceasta nu ținu cinci minute; el aruncă o căutătură galeșă la cel din față, zâmbi și zise:

— Tatălui meu, de fericită aducere aminte, îi plăcea ca după prânz servitorii să-l scarpine la tălpi. Eu sunt, întocmai ca el, cu deosebirea aceasta totuși că după prânz, îmi place să mi-se gădile nu tălpile picioarelor, ci limba și imaginația. Îmi place, pescar cum sunt, să flecăresc cu stomahul plin. Îmi dați voe să vorbesc cu d-voastră.

— Mă rog, cu plăcere, — consimți cel din față.

— După un prânz excelent mi-e de ajuns un subiect cât de neînsemnat ca să-mi vie numai de cât în cap idei profunde al dracului.

Spre pildă, d-ta și eu, am văzut, mai adineaori, lângă bufet doi tineri, și am auzit cum unul dintr'ânșii felicita pe celălalt pentru numele pe care și l'a câștigat: „Te felicit zicea el, ești vestit de pe acuma și începi a cuceri gloria”. De bună seamă aceștia erau niscaiva actori ori publiciști mă-

runței. Dar nu-i vorba de asta. O chestiune, dragul meu domn, mă interesează acum: anume ce trebuie să înțelegi prin vorba aceasta „glorie” ori „renume”. Ce zici d-ta? Pușkin definea gloria „o bucată strălucind pe sdrențe” și eu o înțeleg tot ca Pușkin, adică mai mult ori mai puțin subiectiv, dar nimeni n'a dat încă o definiție clară și logică a vorbei acesteia. Ce n'aș da eu pentru o astfel de definiție!

— Dar la ce vă servește aceasta?

— Vedeți dv., dacă am ști ce este gloria, poate am ști și o câștigăm. Trebuie să vă spun, dragă domnule, că pe când eram mai tânăr, râvniam din toate fibrele sufletului meu la renume. Popularitatea era mania mea. Pentru ea am învățat, muncit, mi-am petrecut nopțile, am suferit foamea și mi-am pierdut sănătatea. Și cu toate acestea aveam tot ce trebuie ca s'o ajung. Mai întâi, eu sunt de profesiune inginer. În viața mea, am constituit în Rusia vre-o douăzeci de falnice poduri, am ridicat apeducte pentru trei orașe, și am scris multe tratate în specialitatea mea. În sfârșit dragul meu domn, din fragedă copilărie am avut o aplecare deosebită pentru chimie, ocupându-mă în timpul meu de răgaz, am descoperit aplicațiuni practice ale unor acizi organici, așa că găsiți numele meu în toate manualele streine de chimie. Funcționar toată viața, am atins gradul de consilier de stat, iar statele mele de serviciu sunt excelente. Nu vreau să abuzez de atențiunea d-voastră dându-vă lista serviciilor și lucrărilor mele: am fă-

cut mai mult decât cutare ajuns la renume. Și ce rezultă din asta? Iată că sunt deja bătrân, aproape de groapă, și nu sunt mai cunoscut decât cănele ăla negru care aleargă pe ogor.

— De unde știi d-ta? Poate ești cunoscut.

— Hm... Să vedem... Spune-mi, auzit-ai cumva pronunțându-se numele de Krikorinov?

Cel din față ridică ochii în tavan, reflectă și dete negativ din cap.

— Nu n'am auzit vorbindu-se... zise el.

— Acesta e numele meu. D-ta, un intelectual și un om în vârstă, n'ai auzit o singură dată vorbindu-se de mine, iată o probă hotărâtoare! De sigur, tinzând spre renume, n'am făcut ce trebuia ca să-l ajung. N'am folosit adevăratele mijloace.

— Și cari ar fi adevăratele mijloace?

— Știe dracul! Imi vei zice: talentul? geniul? originalitatea? Toate astea nu folosesc nimic, dragul meu domn... Alătura de mine, au trăit și și-au desăvârșit cariera oameni neînsemnați, fără valoare, și chiar demni de plâns, în comparație cu mine, n'au asudat muncind, n'au strălucit prin nici un talent, n'au căutat renumele, și cu toate astea, iată! Numele lor se întâlnește în fiecare clipă în jurnale și convorbiri! Dacă nu te plictiseșc cu vorba mea, îți citez un exemplu.

Acum câțiva ani construim un pod în orașul K... Trebuie să-ți spun, că plictiseala e îngrozitoare în locul ăsta păduchios; de n'ar fi fost femeile și cărțile de joc, aș fi înebunit. Căutai deci să-mi petrec vremea cu o cântăreață oarecare. Nu știu pentru ce toți erau în extaz înaintea ei; pen-

și sunt și aminteri entități onorabile și respectabile. Numai o astfel de formulă poate fi, și este, completă; — oricare alta e unilaterală și se sfetește numai decât ca fiind susținută de bună seamă cu gânduri străine și cu intenții ascunse.

Însă în toate, și mai ales în discuțiile asupra unei conduceri politice ca aceea care, la noi, are să lupte cu atât de numeroase și de variate dificultăți, se cere, mai presus de ori ce: lealitatea. În al doilea rând, am pune noi, ferirea ca de foc de ironizarea aceea păcătoasă a sentimentelor naționale, fie ele ori cât de aprinse, — ironizare care practică nu de mult pe o scară foarte întinsă în România, ajunsese pe punctul să dea niște dezastruoase rezultate, — dacă n'ar fi venit energicul curent condus de un N. Iorga să i-se pună în cale și să-i razeze scurt aripile ce porniseră să fâlăie din ce în ce mai îndrăznește.

Nu declamare, — dar și mai puțin ironizare. Mai presus de toate însă, încă odată: pornire curată, din suflet și din intențiuni leale.

Banul Croației în Budapesta. Eri dimineață banul Croației dr. Cuvaj Ede a sosit din Zagreb la Budapesta. Încă înainte de amiazi a cercetat pe primul-ministru, contele Khuen Héderváry. Consfătuirea cu primul-ministru a durat o oră și jumătate.

D. p. la ora șase banul a plecat spre Zagreb. Svonul, că banul Cuvaj și-ar fi prezentat demisia se desminte. Cu toate desmințirile de sursă competentă, căderea banului nu e exclusă. Plimbările acestea pripite și discrete, cari i-au fost fatale și guvernului Khuen ca și altora de același soi, nu sunt de bun augur.

Vestile despre demisionarea ministrului de război nebazate. Ziarele din Budapesta au anunțat în edițiuni extraordinare, că ministrul de război Auffenberg a cerut în audiența sa la Maj. Sa împăratul demisionarea. Din cercurile bine informate din Viena se declară, că toate știrile cu

privire la demisionarea ministrului sunt lipsite de orice bază.

Audiențe la M. Sa monarhul. Din Budapesta ni-se telefoniază: Primul-ministru contele Khuen-Héderváry a înconștințat pe cont. Albin Csáky, prezidentul casei magnaților și pe Ludovic Návay, prezidentul camerei deputaților, că M. Sa monarhul i-a invitat să se prezinte în audiență, la palatul din Schönbrunn.

Această audiență va avea loc joi înainte de amiazi în palatul din Schönbrunn.

Din Viena primim știrea, că duminică M. Sa monarhul a primit în audiență pe ministrul de externe cont. Berchtold și pe primul-ministru austriac cont. Stürggh.

În aceeași zi a fost primit în audiență și șeful statului major baronul Schemua.

M. Sa monarhul la Budapesta. Nu de mult s'a sosit, că M. Sa va veni la Budapesta pe sfârșitul unei curente, petrecând parte în capitală, parte la Gödöllő. S'a mai vestit și aceea, că în timpul petrecerii sale în Budapesta, M. Sa va asculta părerile mai multor politicieni maghiari în scopul rezolvării crizei politice.

Din izvor semi-oficial se anunță, că în prezent nu se contemplează o călătorie a M. Sale la Budapesta.

Politicienii unguri asupra situației. Contele Albert Apponyi a declarat unui ziarist următoarele:

Prin demisia guvernului pentru noi situația nu s'a schimbat. Și înainte de demisie noi am considerat reforma militară de rea și părerea aceea a noastră despre ea o susținem și acum. Partidul din care fac parte voia să-și exprime părerea asupra acestui proiect de lege — printr-o dezbateră obiectivă, iar nu printr-o obstrucție tehnică — și să împiedice votarea ei.

Acum când nu mai avem prilejul s'o facem aceasta, ne vom înțelege cu națiunea în alt fel. Vremea pentru ca partidul să facă vre-o declarație oare care n'a sosit încă, dar de bună seamă va sosi.

tru mine aceasta era o natură ordinară și obișnuită ca atâtea multe. Fata aceasta era fudulă, proastă și lăcomă. Vieța ei nu consta decât din funcțiuni animale; mâncă mult, bea tot așa, dormea până la cinci seara și atâtea tot. De profesiune era o cocotă, dar când voiai să vorbești politicos despre ea, îi ziceai actriță și cântăreață. Eram p'atunci un stâlp de cafeana, neștiind să privesc lucrurile în mod obiectiv și, din pricina aceasta, jocul acesta necinstit sub numele de actriță îmi plăcea, dracu știe cum! Să-și zică actriță ori chiar cântăreață, avea desigur dreptul, ca și acela de a-și zice lăcătușăreasă ori văduvă de subofiter. Era un cap cu desăvârșire lipsit de talent și de sentimente. După mine, ea caută într'un chip deplorabil, tot farmecul talentului său constă în știința ei de a-și ridica la vreme piciorul, și de a nu se tulbura dacă cineva că pește ea îmbrăcându-se în loje. Juca de obicei vovediluri traduse din limbi străine cu cântece, și alese așa ca să se poată îmbrăca în costum bărbătesc strâns pe trup. Într'un cuvânt — scârbos! N'avea altceva decât un gât superb și niște picioare foarte rotunde. Îi făcui cunoștința puțin timp înainte de sfârșitul lucrărilor. Aici îți cer puțină atenție. Mi-aduc aminte pare că ar fi astăzi: o sărbătoare avuse loc pentru inaugurarea circulațiunii peste podul cel nou, adică: binecuvântare, discursuri, telegrame etc.

Mă frământam, trebuie să-ți spun, în jurul producțiunii mele, și nu știam cum să scap de emoțiunea mea de autor. Întâmplarea a trecut și eu n'am de ce să fac pe modestul: pot să-ți spun

că podul îmi părea o uimire! Asta nu mai era pod, ci un tablou! Pentru mine, fiecare grindă, respira, fiecare pâlmar îmi lua ochii! Nici dracu, îmi ziceam eu, nu l-ar fi făcut mai artistic, ținând mai ales seamă de banii puțin puși la îndemână pentru lucrarea aceasta. Eram în deosebi emoționat fiindcă asista la inaugurare întreg orașul. „Bun!” — gândiam, „acuma toate privirile publicului o să se îndrepteze spre mine. Unde să mă ascund?” Ah! mă nelinișteam degeaba, dragul meu domn.

Afară de persoanele oficiale, nimeni nu-și îndreptă atenția spre mine. Era o mare de lume pe țârm, privind la pod, ca niște oi; dar ca să se ocupe de acel care îl construise, asta nu era treaba lor.

Deodată mulțimea se neliniști: chipurile surăseră, umerii undulau. „M'au zărit de bună seamă!” — gândiam eu. Ah! da, atâtea rău! Privii: era cântăreața mea trecând prin mulțime, urmărită de o grămadă de filisoni; în urma acestui cortegiu alergau privirile publicului. Un murmur confuz de mii de voci se ridică. Asta-i ție-e una... E răpitoare! — Și ce mai cerei!”

Atunci fui observat. Două specii de spânateci, judecându-i după mărul lui Adam și după capetele lor turtite, mă priviră cu coada ochiului și mă examinară în toate senzurile, șoptind: „Asta-i amantul ei!” Ce zici de el? Și o oarecare figură nespălată, cu bărbia nerasă și cu o gură băloasă, se frământă multă vreme în juru-mi, mi se adresă în cele din urmă:

„Îți spun un singur lucru: eu n'as dori să mă aflu în pielea partidului justhrist.”

Iuliu Justh s'a exprimat în modul următor:

Stăm încă tot pe baza sufragiului universal, egal și secret. Guvernul care ne va aduce această reformă, nu va avea să întâmpine greutăți din partea noastră în rezolvirea reformelor militare.

Vechiul obraznic. „Budapesti Hirlap”, organul imperialiștilor maghiari în numărul său de duminică a consacrat trei coloane lungi cazului dela Oradea-mare. Jupânii dela numitul ziar nu se mulțumesc cu rușinea ce au pățit împreună cu institutul latin din Oradea-mare, ci parcă din-adins, din o încăpăținare inexplicabilă caută să mențină la ordinea zilei o chestie atât de odioasă pentru dânșii. Și de oarece nu pot să invoace argumente plausible pentru a justifica procedura barbară a autorităților seminariale, publică tot felul de minciuni vătămătoare la adresa clericilor români eliminați.

Șoala aceasta, de a prezenta lucrurile denaturate, este proprie lui „Budapesti Hirlap”.

Proiectele militare în parlamentul austriac. Camera austriacă va începe mâine sau poimâine dezbateră proiectelor militare. Comisiunea camerei magnaților a ținut ieri o ședință în care, la indicațiunile primului ministru, a hotărât că în ședința viitoare vor aduce la ordinea zilei prima citire a proiectelor militare. Guvernul în înțelegere cu cerurile militare e hotărât a nu renunța la reformele militare ci menținându-le și mai departe să caute o deslegare a chestiunii. Această hotărâre guvernul o face cunoscută în „Neues Wiener Tagblatt”. Dezbateră reformelor militare în parlamentul austriac poate să înceapă deci chiar mâine.

Proiectul va cuprinde reducerea serviciului militar și chestiunea suboficerilor. Serviciul militar va fi de cel mult 2 și jumătate ani și aceasta ar fi trecerea la serviciul definitiv de 2 ani. Legea ar avea valoare 2 sau trei ani și un paragraf arată hotărât că după expirarea ei serviciul de doi ani intră definitiv în uz. Proiectul conține și ridicarea contingentului deși nu în așa măsură ca proiectele militare definitive. Cerurile militare au pregătit deja acest proiect de tranziție și e convingerea că atât în Austria cât și în Ungaria va ușura rezolvirea reformelor militare și aplanarea crizei.

— Cunoașteți dv. pe doamna de colo de pe mal? Asta mi-e una... glasul ei desfide orice critică și se slujește de el la perfecție!... Felul ei de a juca e șic de tot.

— Nu mi-ați putea spune, — întrebam eu pe căpățana aceasta strâmtă, — cine a construit podul acesta?

— Habar n'am de asta! — răspuse el.

Un inginer oarecare!

— Și cine, mă rog, a clădit catedrala din orașul nostru?

— N'ași putea-o supune.

Il mai întrebai care e cel mai bun profesor din K.... cine editează *Curierul din K....* dar la toate întrebările mele căpățina îngustă ridică din umeri.

— Dar spuneți-mi, vă rog, zisei eu ca să sfârșesc, cu cine trăește cântăreața aceasta?

— Cu un inginer, un anume Kriemnov.

— E adevărat că poartă perucă?

— Asta-i o curată minciună! — zise căpățina. E o minciună! o calomnie?

Ei bine! Dragul meu domn, ce zici?

Nu-i așa, că-i desgustător? Dar să mergem mai departe... Nu mai sunt astăzi cântăreți nici trubaduri pe pământul acesta, iar notorietatea se face numai prin gazete. A doua zi după inaugurarea podului, prind cu sete *Curierul* local și-mi caut numele. Multă vreme străbat cu ochii cele 4 pagini și în sfârșit, — iată, bravo! Mă pun să citesc:

„Ieri, pe o vreme admirabilă și în fața unei

O greșală grozavă

(**) Cei ce cunosc cât de cât istoria evoluțiunii popoarelor și cei cari sunt în curat cu elementele de psihologie sau cu motivele de formațiune ale unei situații sufletești, trebuie să constate o îngrozitoare greșală, pe care — nu știți ce să zici — conștient sau inconștient o comit factorii dă-tători de ton în politica Ungariei.

Cine a văzut furtunoasa mare de lume, care a parcurs stradele Budapestei și ale celorlalte orașe din Ungaria la 4 martie și cine a căutat să străbată în sufletul colectiv al acestei lumi — a trebuit s'ajungă la concluzii lugubre, cari concluzii așează fără îndoială viitorul statului ungar într'o perspectivă desnădăjduită.

Pentru ca să înțelegem perfect firul acestor întunecoase concluzii, e de ajuns să ne gândim la marea revoluțiune franceză și îndeosebi la rolul macabru, pe care l-a jucat *poporul* și îndeosebi organele executive ale acestui popor în decursul fazelor acestei revoluții: *jacobinii*.

E știut, că până la izbucnirea revoluției în sânul poporului francez, ferbea o vie nemulțumire. Preterarea lui dela agendele publice ale statului și subjugarea lui complectă de celelalte clase privilegiate au contribuit treptat la formarea unei lumi sufletești, din care a dispărut pe încetul respectul față de stat, îndelunga răbdare față de multele sarcini cari îl apăsau și în locul acestora s'a înstăpănit în sufletul aceluia popor *patima* cu toate păcatele legate de ea. Iar când a sosit vremea, când prilejul potrivit n'a mai întârziat, atunci acest popor i-a dat drum liber patimei și cu toată furia și-a deslănțuit pornirile barbare împotriva acelorora, cari veacuri de-a rândul îl asupriseră.

Este oare om pe lume, care să nu găsească o fioroasă dar logică justificare în această deslănțuire de patimi, în ale cărei flacări s'au mistuit atâți vinovați și nevinovați, atâți puternici și atâția nevoiași?

S'acum să judecăm per analogiam.

Poporul țării ungurești se găsește fără îndoială în aceeași situație de helotism politic, în care se afla poporul francez înainte de izbucnirea revoluției. Nesfârșite sunt nedreptățile ce i se fac, multe sunt sarcinile cari i se pun pe gât, neîntreruptă e constanța, cu care cei puternici să străduiesc, ca să escludă acest popor dela drepturi. Urmarea?

Cine-a văzut convoiul dela 4 martie a înțeles-o. Pe urma multelor amărăciuni, pe urma nesfârșitelor nedreptăți, pe urma îndrănelii inconștiente, cu care acest popor e desfidat și exclus din lumea ori cărei stări de drept, — în sufletul lui s'a scormonit viforoasa putere a *patimei*, care așteaptă numai prilejul ca să-și facă mendele.

Cine nu observă acest adevăr straniu și cine nu caută, ca să-l saneze cu toată rezezițiunea posibilă, acela nu se poate numi om politic, acela suferă de o grozavă miopie și împiedecat de cel mai brutal egoism nu bagă de seamă, că el însuși își subscrie sentința de moarte.

Convoiul dela 4 martie a fost un pre-ludiu, un preludiu viforos al unei vremi, care nu va mai însemna liniște și pace.

Demonstrația poporului spoliat de drepturi, a fost un înfricoșat *memento* la adresa tuturor factorilor, cari dețin puterea în acest stat.

Dacă aceștia mai au o oare care dragoste față de țară, dacă mai țin la viitorul acestui stat, atunci să nu întârzie, ci să caute ca grăbit să depărteze sămburele patimei din sufletul poporului. Să-i deschidă largi porțile parlamentului, să-i facă și lui loc în scaunul legiuitorului, să-i dea loc de cinste în casa constituțiunii și să-i recunoască fără întârziere suveranitatea.

Aut — aut!

Noi toți cari am dat până acum nesfârșite dovezi de credință față de tron și țară, spunem aceste adevăruri crude, in-

demnați numai de sincera și neclintita noastră iubire ce-o avem față de această țară; le spunem grabnic și n'am vrea ca ele să bată la urechi surde, ci să intre în carnea și sângele tuturor acelorora, cari astăzi într'un mod atât de nenorocit desfid orice sfaturi binevoitoare.

Adevărul — o știm — în totdeauna a triumfat. N'am vrea însă ca acest adevăr să triumfeze în veacul luminii cu ajutorul puterii brute. Ni-ar înfiera acest adevăr botezat cu sânge. Pe noi cei cari ne închinăm civilizației de azi, cucerite de om cu trudă îndelungată, ne înalță și ne mândrește numai adevărul care cucerește cu modesta ramură de oliv.

Noi niciodată nu ne vom însufleți de isprăvile Jacobinilor. Pentru noi Robespierre va rămânea o stranie întruchipare a patimei și nicidecum n'am vrea s'ajungem în curioasa situație de a căuta justificări pe seama întreprinderilor sângeroase. Asaltul Bastilliei va însemna pentru noi un act eroic, dar îl vom privi totdeauna ca pe un făt al patimei celei mai furioase. Ghilotinarea atâtor căpetenii de-ale statului francez — privită prin prisma obiectivității va însemna o urâtă pată pe sufletul „animalului rațional” — și noi, oricât ar justifica acele isprăvi fioroase patima personificată, nicidecum nu ne vom însufleți de ele.

Pildele însă sunt motorul, care cărmuiește conștiința și rațiunea omenească. Cu toată groaza lor strălucesc înaintea noastră aceste pilde și socotim, că nu cei cari le-ar repeta, ci aceia cari nu caută să ucidă în germene motivul lor — sunt adevărații criminali și dușmani pe față ai binelui public și ai statului. Aceștia comit grozava greșală.

Diferențe între prim-ministrul Rusiei Kokowzew și ministrul rusesc de comunicație Ruchlow. Din Petersburg se telegrafiază: În conferința cabinetului rusesc din 7 l. c. n. s'au ivit diferențe, cari ușor pot cauza o remaniere a cabinetului.

Ministrul de comunicație Ruchlow, un vechiu dușman al lui Kokowzew, s'a întrupus pentru începerea îndată a lucrării drumului de fier pe litoralul caucazian al Mării negre, care se împreune toate

mari mulțimi de lume, în prezența guvernului și a celorlalte autorități, a avut loc inaugurarea podului construit de curând, etc.”

Dar spre sfârșit... Dumnezeu să mă ierte! „La inaugurare asista strălucind prin frumsețe, idolul publicului din K... E talentata noastră artistă... Cum de altfel se înțelege, prezența sa a făcut senzație. Steaua era îmbrăcată... etc.” De ar fi fost măcar o singură vorbă despre mine! Un cuvânt cât de mic! Era copilăresc, dar, ce voiți, plângeam de năcaz.

Mă mângâiai totuși gândind în mine, că provincia e proastă, că nu-i poți cere nimic, și că dacă vrei să devii ilustru, trebuie să mergi în centre intelectuale în capitale. Tocmai în vremea aceasta se afla o lucrare a mea trimisă pentru un concurs. Termenul concursului se apropia.

Părăsii K... și plecai la Petersburg. Trebuie să-ți spun, că nu sunt lacom, nici de un temperament de husar; dar țin să nu mi-se refuze nimic.

Dela K... la Petersburg, drumul e lung, și, ca să nu mă plictisesc, luai un ceupeu separat și, damă! pe cântăreață... Pe tot drumul, mâncărăm, băurăm șampanie! Sosirăm în centrul intelectual tocmai în ziua concursului și avui bucuria, dragul meu domn, să-mi serbez victoria: munca mea obținuu mențiunea întâi. Bravo!

A doua zi mersei pe Nevski și cumpărai de patruzeci copeici ziare diferite. Alergai spre casă mă trântii pe canapea, și, stăpânindu-mi tremuratur, prinsei a ceti.

Străbătui o gazetă, nimic! Străbătui o a doua

nici o vorbă! În sfârșit, în a patra găsesc știrea aceasta:

„Ieri a sosit cu expresul la Petersburg, renumita artistă din provincie... destul de cunoscută populației din Petersburg prin succesele sale anterioare pe scena unui club. Constatăm cu plăcere, că clima din miazăzi n'a avut decât o bună influență asupra celebrității noastre: superba ei înfățișare de teatru...”

Nu-mi mai amintesc urmarea! Mult mai jos sub știrea aceasta era scris cu caractere foarte mărunte: „Ieri, la cutare concurs, mențiunea întâi a fost câștigată de inginerul cutare.” Numai atât! Și ce-i mai mult, mi-au mai și schimonosit numele: în loc de Krikunov, s'a tipărit Kirkunov.

Iată dară centrul dv. intelectual! Și nu-i asta tot... Când, la sfârșitul lunei, părăsiam Petersburgul, toate gazetele vorbeau care de care mai bine, de „incomparabila, divina, talentata,” și îmi laudau ibovnică, nu pe numele ei de familie, ci pe numele de botez.

Câțiva ani mai în urmă, mersei la Moscova. Eram chemat acolo printr'o scrisoare autografă a primarului orașului pentru o afacere, despre cari gazetele din Moscova, vorbeau deja de mai mult de un veac. În răstimpul lucrărilor; ținui într'un amfiteatru, cinci conferențe publice, în folosul unei opere de binefacere.

Eu cred, că e destul atât, ca să fi cunoscut într'un oraș, nu-i așa? Ei bine, da! Nici o gazetă din Moscova n'a zis un singur cuvânt despre mine. Focuri, operetă, conzilierii adormiți, negustori beți,

— despre toate se vorbea; dar despre proiectele mele, despre conferențele mele — nimic.

Și publicul e la fel! Merg în tramvai... tot vagonul e plin: doamne, ofițeri, studenți, studente.

— Se zice, că consiliul a chemat un inginer pentru cutare lucrare! — zic eu cătră vecinul meu, cu un glas așa de tare că întreg vagonul aude. — Cunoașteți d-v. numele acestui inginer?

Vecinul dă negativ din cap. Restul publicului mă privește repede, și în toți ochii citesc: „nu știu”.

— Se zice că un oarecare ține conferențe într'un anumit amfiteatru, — zic eu din nou către public, ca să leg conversație. Se zice că-i interesant.

Nimenea nu se clinteste. E vizibil că nimeni n'a auzit despre conferențe, și că doamnele nici nu presupuneau existența sălii. Asta n'ar fi încă nimic; dar, închipuieste-ți, domnule dragă: deodată publicul se ridică brusc și se îngrămădește la ferrești. Ce e? Ce s'a întâmplat?

— Uite, uite! — îmi explică vecinul. Vedeti pe oacheșul care trece în trăsură? E renumitul alergător King!

Aș putea să-ți citez încă multe alte exemple, acestea două ajung, cred. Acum, să zicem că eu mă înșel asupra mea, că nu sunt decât o nulitate, dar alături de mine, și-aș putea arăta o mulțime de contemporani, oameni însemnați prin talentul și dragostea lor de lucru, și, totuși, morți necunoscuți.

locurile de cură de pe acest litoral. Prim-ministrul Kokowzew însă află de necesar, ca mai întâi să se sfârșească drumul de fier, care duce peste coama munților din Caucaz. Pentru aceasta va fi de lipsă să se taie un tunel lung de 24 kilometri, prin ce avantajul acestui drum de fier va fi cu mult mai mare.

Pentru propunerea lui Ruchlow s'au declarat Timasew, a cărui poziție se clatină deja de mult, Krivoșeu ministrul de agricultură și controlorul imperiului Charitonow; ceilalți miniștri au primit părerea lui Kokowzew. Amândouă proiectele au fost înaintate țarului.

Alegerile în Turcia. Corpul sfătuitor al patriarhatului ecumenic din Constantinopol a decis, ca să înainteze Porții o notă împreună cu o listă asupra abuzurilor dela alegeri. Patriarhatul se plânge îndeosebi pentru încorporarea volnică de cercuri electorale întregi, cum s'a făcut și cu insula Lemnos, în cercuri electorale cu majoritate turcească.

Asemenea ridică diferite proteste și bulgarii. În împărțirea comunelor în cercul electoral Dschumai Bala s'a făcut schimbarea de așa, că mohamedanii, cari dispuneau mai înainte numai de 1912 alegători, astăzi au un număr de alegători egal cu creștinii, adică 5376. Fostul deputat Daltschew a sosit la Constantinopol ca să facă plângere la Poartă în chestia aceasta, provocându-se la iritația și febrearea, ce s'a născut în populațiunea bulgară.

Poporația grecească din Lemnos a ținut un meeting, la care s'a protestat contra încorporării insulei în cercul electoral al Dardanelor.

Mai multe căpetenii bulgare, a căror seminiții n'a fost reprezentate în primul parlament turcesc, pretind dreptul de a putea fi reprezentate în parlamentul viitor. Intre aceștia se află Ibn Reshid și Iab Suad. Acest din urmă pretinde dreptul la 20 de mandate pentru teritoriul Neschad, a cărui populațiune se ridică la 4 milioane suflete.

Sârbii au de gând ca să înființeze în Constantinopol un club politic național.

Juansikai președinte al republicii chineze. Eri s'a făcut în palatul vaivupu din Peking alegerea lui Juansikai de președinte provizoriu al republicii. Au luat parte la alegere deputațiunii de ale manciurilor, mongolilor și mohamedanilor, apoi reprezentațiunii din Nanking, Vuciany și din alte ținuturi. Juansikai, care s'a prezentat în uniformă militară, a citit următoarea declarațiune: Odată ce republica s'a înființat, multe opere trebuiesc realizate. Imi voi depune toată silința pentru a promova dezvoltarea republicii, a pune capăt pagubelor aduse de vechiul regim al monarhiei absolute, a lua în considerare postulatele constituției, a lucra pentru binele țării și să unească cele cinci specii ale neamului. Indată ce adunarea va alege un președinte definitiv eu mă voi retrage. Pentru acestea jur în fața republicii chineze.

Toți navigatorii aceștia, chimiști, fizicieni, mecanicani, economiști ruși, sunt ei populari? Sunt cunoscuți de clasa cultă, pictorii, sculptorii, literații ruși? Un bătrân scriitor, muncitor și talentat, pe trece treizeci și trei de ani în odaia lui de scris, îngrește dracu știe câte foi de hârtie, e judecat de douăzeci de ori pentru calomnie, și cu toate aceste e necunoscut în afară de grupul său. Arată-mi un singur corifeu al literaturii noastre, care să fi ajuns la renume, până a nu se fi aflat că s'a bătut în duel, că și-a pierdut capul, c-a fost exilat, orică nu juca bine la cărți?

Călătorul de clasa întâi își scoase țigara din gură și se ridică,

— Da, — urmă el cu aprindere, — și alături cu oamenii aceștia, eu îți pun sute de cântărețe, jucători pe funie și caraghioși de tot felul, cunoscuți și de copiii de țată. Da!

Ușa tipă, o suflare de vânt intră, și în vagon pătrunse o persoană cu o înfățișare ursuză, înalt și cu ochelari vineți. Persoana examină locul, se încruntă și merse mai departe.

— Știți cine-i acesta? — bolborosi o voce din capătul celalalt al vagonului... E N. N... e fai-

La alegerea de președinte au luat parte și armata marină și delegații cercurilor comerciale. Consulatele străine n'au fost reprezentate. Printr'un manifest ce s'a dat eri sunt puși în libertate toți închiși, cu excepția fâlharilor și criminalilor. Mai departe, se iartă dările de pământ la cari li-a expirat termenul de plată fără să fie plătite. În unele chestiuni se vor aplica vechile legi întru cât acestea nu vor fi în contradicție cu spiritul republicii.

Demisia guvernului spaniol. Ministrul de lucrări publice al Spaniei și-a înaintat eri demisia. În urma acestui act să decide soarta guvernului, primul ministru Canalejas a fost primit în audiență de rege. Primul ministru a declarat că de oarece demisia ministrului lucrărilor publice a agravat mult situația guvernului e silit să prezinte demisia întregului guvern. Regele a încredințat pe Canalejas de încrederea sa și l-a însărcinat totodată ca să reconstruiască cabinetul după propriile sale vederi. Noul ministrii mâne vor depune jurământul. Garcia Prieto va reține în tot cazul portofoliul externelor.

Războiul civil în Mexico. Ziarului „New-york Herald” i-se anunță din Mexico: Trupele, cari stau sub comanda ministrului de războiu de mai înainte, au plecat de aci duminică. Guvernul adună 10.000 de oameni în Tehuacar, câtră care Orozco e în marș cu 5000 de oameni. Se crede, că în timp de 5 zile se va da o luptă decisivă.

Pașii întreprinși pentru pace de ambasadorii puterilor la Roma. Toate ziarele din Italia aduc știrea, că sâmbătă seara ambasadorii Rusiei, Franței, Angliei, Germaniei și Austro-Ungariei l'au vizitat pe rând pe marchizul San Giuliano și l'au întrebat, că Italia sub ce condițiuni ar fi înclinată să primească mediațiunea puterilor în favorul încetării dușmăniilor dintre ea și Turcia. Marchizul San Giuliano și-a rezervat răspunsul pe altădată.

Luni ministrul San Giuliano a avut o convorbire cu prim-ministrul și poate va fi și o conferență a miniștrilor, în care se vor debate toate punctele cuprinse în întrebarea ambasadorilor și se va hotărî răspunsul ce are să se dea ambasadorilor.

După o telegramă din Paris puterile se întrepun pentru aflarea unei formule, prin care decretul anexării Tripolitaniiei să fie scos din valoare și suveranitatea sultanului să fie menținută pro forma iar de facto Tripolitania să fie a Italiei.

Ordinul suveran de anexare a fost de parlament sancționat și acesta nu se mai poate schimba. Din cauza aceasta, se crede, că guvernul italian cu greu se va abate dela constatările sale principiale, care le-a și exprimat cu diferite ocaziuni. Nu se crede, că Italia se va învoi, că califul să aibă un reprezentant în Tripolitania, ci relațiile religioase ale mohamedanilor se vor regula cum s'au regulat și a mohamedanilor din Austro-Ungaria după adnexarea Bosniei și Hertegovinei.

mosul grec din Tula care a fost judecat pentru afacerea dela banca J...

— Ei na! — zise călătorul de clasa întâi... Asta cunoaște pe un pungaș din Tula; dar întrebă-l dacă cunoaște pe Semigradski Ciaikovski, ori pe filosoful Soloviev, atunci o să dea din cap... Porcărie!

Trei minute de tăcere trecură.

— Dă-mi voie să te întreb la rândul-mi, — zise cel din față tușind ușor, — cunoști d-ta numele de Pușkov?

— Pușkov? — Hm! Pușkov... Nu, nu-l cunosc!

— Numele meu... zâmbi cel din față cu modestie; așadar d-ta nu mă cunoști!

— Eu sunt, de treizeci și cinci de ani, profesor al unei universități rusești... membru al Academiei de științe... autor al mai multor lucrări...

Călătorul de clasa întâi și cel din față își aruncară o privire și se puseră pe râs.

Scrisoare din Londra

5 martie 1912.

Mersul grevei. — Intrunire anti-sufragistă. — Manifestația sufragetelor. — Alte manifestații. — Complotul sufragetelor. — Arestările.

Minerii au cerut — și cer cu stăruință, acordarea unui *minim de salariu*, și totodată au și fixat în cifre acest *minim*, care variază după regiuni. La mijlocirea guvernului o bună parte din proprietari — 60 la sută, s'au arătat dispuși a primi principiul unui *minim de salariu*; dar cât privește cifrele fixate de *Federația minerilor* au adus obiecții serioase. Restul proprietarilor, și anume cei din Scoția și din Wales de sud nu par de loc înclinați la împăcare, pe cuvântul — zic ei, că sunt legați printr'un contract, care expiră tocmai la 1915. Acuma care este punctul de vedere al guvernului? Dela început el a pus ca temei de înțelegere:

1. Primirea unui *minim de salariu*.
2. Constituirea de consilii de arbitraj în fiecare district, fiecă consiliu cuprinzând un reprezentant al guvernului, spre a fixa *minimul de salariu*.

O lege într'acest sens guvernul n'ar vrea să aducă — deocamdată cel puțin i se pare că ar fi un lucru pript; toate eforturile lui tind spre o bună-înțelegere între părți.

Până acum e drept că nu s'a ajuns la un rezultat, dar speranța nu-i perdută.

În discursul său de ieri primul ministru a spus în cameră:

„Speram și credeam, și încă sper și cred — da, încă sper și cred — că s'ar putea ajunge la înțelegere.” Și mai departe:

„Timpul și munca cheltuită în tratative n-us pierdute. Am înaintat cu mult pe calea unei posibile împăcări.”

Greva însă continuă. E în toiul ei. Desordine până acum nu s'a produs. Minierii par foarte bine dispuși. Consideră greva ca un fel de vacanță; dar, în cazul când ar dura mai mult și *Federația* și-ar slei fondurile, vă închipuiți ce are să fie. De fapt urmările grevei se resimt puternic: peste 200.000 de lucrători sunt scoși din fabrici, o seamă de vase și-au oprit navigația din lipsă de cărbuni, 15 stații de tren s'au închis în Londra — e o sguinduire a întregii mașinărie sociale.

O mare intrunire anti-sufragistă a avut loc săptămâna trecută la Albert Hall.

În aceeaș sală enormă, în care cu puține zile înainte răsunaseră în gama cea mai de sus a glasurilor femeiești: *Vot, dați-ne voi!* acuma tot pe aceeaș gamă se strigă: *Nu vrem, să nu ne dați vot!* Și sala tot plină, și tot înflorită cu pâlării și rochii multicolore, Prezidează Lordul Curzon, care dă cetire unei scrisori a primului-ministru:

„Susțin, cum am susținut întotdeauna, că în astă țeară acordarea votului la femei ar fi o gravă greșală politică. Sper, că opinia publică va găsi o liberă și deplină expresie în această chestiune.”

Urmează discursuri, cu multe întreruperi, bine înțeles. În sală sunt și sufragete, și încă din cele militante; și când vine unul să spună, că votul femeilor ar avea un efect demoralizator — ca o furtună se pornește: brațe se mișcă în aer, și tipă una de aci, și tipă alta de colo... Dar măsurile se luaseră de mai înainte, și sufragetele pe rând fură scoase afară. Și numai astfel s'a putut continua intrunirea.

Sufragetele pe de altă parte și-au dovedit puterea lor. Și în chip foarte eroic. O, muză, ajută-mă să povestesc! Era vineri seara, pe după aprinsul luminilor. Mă aflam și eu între lumea ce se plimbă la astă oră dealungul străzii Oxford, când iată! Din străzi lătralnice cărduri de femei sbucnesc și dau fuga și scot din manșoane și de de sub mantii — nu mânuși, nu sticle cu parfum, dar ciocane și pietre, și isbesc în vitrine... Un cântec măref se înalță pe trotuar, o romântă, cum ar zice vre-un poet simbolist: *Românta geamurilor sparte!* Și asta se făcuse după un plan, căci în acelaș timp românta se cânta și pe alte străzi. Și a doua zi, ce privește! Găurite erau unele geamuri, lipite cu hârtie altele, vitrinele goale — păpușile fugiseră speriate, manechinurile zăceau răsturnate; pe câtă vreme eroinele — vre-o 150 la număr, erau ținute la poliție.

Intre ele și conducătoarea: d-na Pankhurst, care își alesese niște geamuri demne de înălțimea ei: geamurile primului ministru. Adusă la banca acuzaților, ea ținu un logos, în urma căruia magistratii entuziasmați, îi rostiră sentința: două luni de închisoare.

Aceste isprăvi păreau să fie numai un *preludiu*, căci marea manifestație a sufragetelor era anunțată pentru aseară luni. Știri îngrijitoare, mai bine sensaționale se răspândiseră prin oraș. Se vorbea de o năvală a sufragetelor în marile instituții ale statului. Una încercase chiar să dea foc Poștei Centrale; de aceea *British Muzeum* a fost închis ieri. Dealungul vitrinelor în multe străzi erau postați sergenți. Parlamentul păzit deasemeni. Și cum se inoptă, începură a se ivi și sufragetele — pe jos și în automobile; și se produse o învâlmășeală plină de episoade eroi-comice; mai ales că sufla și un vânt puternic și ploua totodată. Și earăși spargere de geamuri. Nimic nou. Și multă lume care venise a asista la ceva extraordinar... Ce deziluzie! La o vreme când se credea că spectacolul era pe sfârșite, un grup de peste 200 tineri porni spre localul *Presii Femeilor*, atacându-l cu pietre — după vechea poruncă: dinte pentru dinte, în cazul nostru. Geamuri pentru geamuri.

Astăzi *British Museum* e tot închis. Se zice că un complot ar fi pus la cale de sufragete. Poliția a făcut o descindere la *Uniunea Socială și Politică a Femeilor*. S'au făcut mai multe arestări. Despre asta în scrisoarea mea viitoare.

D. Larungu.

Știri fantastice despre cav. Auffenberg

— „Grevă generalilor“ —

Budapesta, 12 martie

Toate ziarele guvernamentale au organizat un atac concentrat în contra ministrului comun de războiu cav. Auffenberg, pe care-l acuză, că a pregătit un plan de mobilizare în contra Ungariei. Iar semioficiosul partidului guvernamental îl acuză pe Auffenberg că acesta în cazul dacă i-se vor respinge proiectele prezintate, va organiza o răscoală de palat ori mai bine zis o *grevă a generalilor*, în scopul ca nici un general să nu primească portofoliul ministerului de războiu.

După cum se vede, guvernul unguresc se folosește de toate apucăturile mizerabile pentruca să grăbească căderea ministrului Auffenberg.

A vorbi azi despre căderea lui Auffenberg e încă prematur, însă e probabil, că încă înainte de sesiunea delegațiilor un nou ministru comun de războiu va lua conducerea afacerilor.

Articolul ziarului „Pester Lloyd“.

Iată articolul lui „P. Ll.“ despre pretinsul plan de mobilizare în contra Ungariei pe care afirmative, actualul ministru comun de războiu, pe atunci comandant de brigadă, l-ar fi prezintat ministerului de războiu:

„Din sursă vrednică de încredere primim o știre foarte gravă, pe care o publicăm fără nici un comentariu.“

În anul 1905 ministrul de războiu cav. M. Auffenberg a pregătit un memorandum pe care l-a trimes ministerului de războiu. Actul acesta, care se păstrează între cele mai secrete acte ale ministerului de războiu, conține un plan temeinic și amănunțit pentru înaintarea și intrarea trupelor armatei în Ungaria, firește în scopul pacificării țării. Suntem siguri, că știrea noastră va fi desmintită. Însă suntem convingși, că publicul va da mai mare crezare știrii publicată din partea noastră, decât negărei oficiale, de

oarece sunt unele știri cari pur și simplu se neagă.

Atitudinea pe care a dovedit-o ministrul de războiu în actuala criză față de Ungaria și de guvernul ungar face să se creadă, că iscusitul general, autorul memorandumului, s'a cugetat la intrarea trupelor în Ungaria.

Desmintiri oficiale.

Ministrul de războiu cav. Auffenberg, a declarat unui redactor al ziarului „Montagsrevue“ din Viena, că din aceste acuze nimic nu'i adevărat. Fostul ministru comun de războiu, Pitreich, încă declară, că știrile răspândite despre Auffenberg sunt absolut fără temeii.

Nouii acuze în contra lui Auffenberg și a cercurilor militare.

În numărul de ieri al ziarului „Budapesti Napló“ a apărut un nou articol foarte agresiv în contra lui Auffenberg. Semioficiosul fostului guvern publică următoarele știri necontrolate, cari ori sunt adevărate, ori nu, dar e caracteristic, că ele sunt răspândite de către ziarele cari stau aproape de guvern.

„Auffenberg a ajuns ministru comun de războiu în urma faptului, că pe vremea când era comandant de corp în Serajevo, prin colonelul Brosch trimitea memorande politice moștenitorului tronului.“

În 24 februarie Schemua și Auffenberg au fost primiți în audiență la M. Sa. Cu prilejul acesta d-lor referindu-se la discursul primului-ministru ungar rostit în 24 februarie în chestia rezerviștilor supletori, și-au prezintat demisia. Ei au declarat hotărât, că întrucât M. Sa nu ar aproba atitudinea lor, ei nu vor să mai rămână în postul lor.

M. Sa nu a decis nimic. După plecarea acestor doi domni M. Sa a găsit pe masa de scris o scrisoare deschisă în care era scris, că în cazul dacă M. Sa nu va aproba atitudinea ministrului de războiu, nici un general din armată nu va primi portofoliul ministerului de războiu.

Atât parlamentul austriac cât și cel ungar au primit acum un proiect de reformă militară definitivă.

Cu toate acestea Auffenberg voiește să prezinte M. Sale un nou proiect? El nu-și bate capul cu aceea, că M. Sa primise deja primul proiect. Până acuma fiecare guvern prezinta proiectul său M. Sale pentru prealabila sancționare și numai după aceasta proiectele ajungeau în parlament.

Însă d. Auffenberg și-a rezervat numai lui dreptul acesta, voină să dispună nu numai ambelelor guverne, ci și ambelor parlamente.

Mult mai senzațional este însă pasagiul următor, în care ofițerii armatei sunt acuzați de *dreptul de nealitate*. Iată ce scrie „Budapesti Napló“:

„În această monarhie veche totul trosnește. Generali cu coiful cu pene de cocoș, „ștreberi“ ticăloși în uniformă au prins curaj. Astăzi nu se mai respectează ordinul care oprește pe militari să facă politică.“

Azi militarii nu consideră de principii conducătoare a lor principiile supunerii necondiționate și necondiționata credință și stimă de cel mai mare stăpân peste armată. Ei nu se ocupă cu regulamentul de serviciu și de exercițiu și cu știința de tactică militară. Ei voesc să guverneze monarhia după știința lor necoaptă și după necondiționata lor ambițiune. Ei nu se mai mulțumesc cu oficiile și cu cercurile de competență sistemizate în armată. Azi concepțiile „ordinului și supunerii“ au ieșit din modă. Ei fac intrigă și politică iar scopul lor final e, să fie consuli și dictatori, cari să răstoarne ori să înceie în sânge monarhia.“

Caracteristica fundamentală a unci credințe este de a nu putea fi modificată nici prin observație, nici prin rațiune nici prin experiențe.

Cunoștiința constituie factorul însemnat al progreselor materiale ale civilizației. Credințele orientează ideile sentimentele și prin urmare conduita.

Gustave Le Bon.

Scrisoare din Roma

Italienii la Constantinopol?

Roma, 9 martie 1912.

De câteva zile presa italiană e de-o nervositate ne mai pomenită. Pricina acestei stări de mânie e refuzul Puterilor europene de a sili pe turci să admită condițiile de pace ale italienilor, — căci trebuie să spunem, că o bună parte din opinia publică de aici a crezut și crede încă, că Puterile Europei au datorita de a interveni în sensul desideratelor italiene! Când s'a aflat că Rusia a propus o *mediațiune* colectivă, — s'a nădărdit aci că se va face *presiune* la Constantinopol, dar îndată ce s'a văzut că toate guvernele înțeleg să fie neutrale în demersurile lor, numai decât presa naționalistă italiană s'a pornit... contra Europei întregi.

Exagerările sunt totdeauna păgubitoare, și mult rău au făcut Italiei, încă dela începutul actualii companii, limbajul necumpătat al multor ziare super-naționaliste, cari au atacat și insultat aproape toate națiunile Europei, ori de câte ori dădeau crezământ știrilor privitoare la războiu, venite din izvor turcesc, sau nu admiteau în întregime punctul de vedere italian. Rând pe rând au fost atacați germanii, austriecii, englezii, francezii, spaniolii etc. Nici noi n'am scăpat de această neiertată violență de limbaj și nu mai departe decât săptămânile trecute *Giornale d'Italia* publica un articol plin de necuviințe la adresa României, din pricină că un ziar francez din București dăduse loc unei informații ce primise din Constantinopol și care era defavorabilă italienilor. Cu asemenea procedee nehibzuite, opinia publică străină în loc să fie câștigată cauzei italiene, e tot mai mult îndepărtată. Tot mulțămită atacurilor violente și necugetate ale presei naționaliste italiene se datorește și răceala în relațiile cu Franța, ce s'a produs de când cu incidentele vaselor *Carthage* și *Manouba*.

Revenind la mediațiunea Puterilor, care nu e așa precum o doreau cei mai mulți dintre italieni, se observă din nou o eșire a presei de aci, — de rândul acesta deodată contra tuturor puterilor Europei, minus Rusia, — singura căreia i-se atribuie intenția de a face presiuni la Constantinopol, în favoarea păcii.

Căci e incontestabil, că lungirea războiului a început să îngrijască serios guvernul italian. Războiul răpește neconținut ofițeri și oameni de trupă și finanțele sleesc încetul cu încetul. Dar dacă e foarte legitimă dorința Italiei ca să vadă odată terminat războiul, este în schimb stranie pretenția ca Europa să intervină și să-i silească pe turci să facă pace! Mai stranie încă, absurdă chiar, este supărarea presei italiene pentru ne-intervenirea Europei și limbajul violent ce ea întrebunțează.

Atitudinea cea mai rațională o au aceia care învinesc de actuala stare de lucruri pe însăși conducătorii militari ai războiului și chiar guvernul Giolitti, care trăgându-se lucrurile și nu-se hotărăște la o acțiune decizivă. Se învinesc guvernul că pe de o parte publică comunicate prin care declară că nici o putere nu a intervenit pe lângă Italia ca să-și limiteze acțiunea războinică, iar pe de alta nu e în stare să înceapă o altă tactică de război, mai eficace. În ultimele zile această părere a câștigat teren și se formează un curent puternic în opinia publică pentru a sili guvernul Giolitti să iasă din rezerva de până acum. Se și șoptește, că cel mai târziu săptămâna viitoare, flota italiană va da o lovitură senzațională imperiului otoman, încercând să treacă Dardanelele să se prezinte înaintea Constantinopolului. Se mai spune, că noul comandant suprem al flotei, amiralul Faravelli, — care are reputația de a fi cel mai energic ofițer al Italiei — și-a exprimat nădejdea că va reuși în această grea întreprindere.

Numai procedând în acest chip, turcii vor fi siliți să înceteze războiul, care pe ei nu-i costă nimic, nici ca oameni, nici ca bani. Dacă într-adevăr italienii vor reuși să forțeze Dardanelele, atunci într-adevăr flota lor, — care a dat destule semne de valoarea ei în acest război — se va impune ca una din cele dintâi flote din lume.

Tiberiaus.

Litere - Arte - Științe

CÂNTEC.

*Cin' te vede puile
Făr' să te desmerde,
Cin' te vede puile
Mintile își perde.*

*Ce divin pe brațe-ți curg
Buclele 'n cascadă,
Ah! greu blăstămați au fost
Ochi-mi să te vadă!*

*Și de ce azi m'oflesc
Tu doar știi anume,
Dar ai grijă să nu mă spui
Puile, la lume!*

A. Cotruș.

Altă ortografie

de dr. Al. Bogdan

— Urmare —

XIII.

27. — *i, i-*, *'i*; Fonetic: — I, I — = *i* (acuzativ plural masculin).

Greșit: săi lămurești, bănuindui, de-ai timbra, iau boicotat.

Corect: sa-i lămurești, bănuindu-i, de-a-i timbra (și: să-i, de-a-i), i-au boicotat.

Fonetic: văzându-I trecind I-am salutat, I-eți lua cu voi! I-or vedea și I-eI, dorința dl-a-I primii, să-I aducă!

Fantomatic: I-i înșelă=ii (=pe ei) înșelă.

28. — *le, le-*, *-li-*, *-li-*; Fonetic: — le, li-, -li-li=li le, (le: dativ și acuzativ, li: dativ).

Greșit: deale spăla, ce-le avu, a-le înregistra, ale trimite, să și-le ducă de-aici, săle amestece, nu-le doria; li-se bate inima.

Corect (fără liniară): de a le spăla (sau de-a), ce le avu, a le înregistra, a le trimite, să și le ducă de-aici, să le amestece, nu le doria, li se bate inima.

Fonetic: luându-le, le-a oprit, le-a dus, le-a spălat, le-a văpsit, li-a fiert, li-i greu de tot.

Corect (fără liniară): de a le spăla (sau de-a), ce le avu, a le înregistra, a le trimite, să și le ducă de-aici, să le amestece, nu le doria, li se bate inima.

Fonetic: luându-le, le-a oprit, le-a dus, le-a spălat, le-a văpsit, le-a fiert, li-i greu de tot.

Fonetic: culegându-le, așezându-le, li-a oprit, li-a îngăduit, li-i greu de tot, să li-l concedeze, dându-li-se de mâncare.

Fantomatic: ce-le mai hotărâtoare dovezi a-le prostiei pare că le aduceau cu care-le (substantivul: car.)=cele mai... ale prostiei... cu carele (ori: carăle).

Dându-li, li dădu sănt moldovenizmul.

Verbul.

29. — *i, i-*, Fonetic: — I, I — = *i*, este (fe, Ieste).

Greșit: acui acū, cartea ia lui.

Corect: acū-i acū, cartea i-a lui.

Fonetic: acū-I acū, cartea I-a lui, I-adorabil, I-al meū (= Ieste al...) care-I cel dintii? ce-I cu voi? li-I greu. (v. și 33 — I).

30. — *a, a-*, *-ai* — am, -ați, -au prezintele verbului a avea).

Fonetic: tot așa.

Greșit: la trimes, bătutula? cea avut?

Corect: l-a trimes; bătutu-l-a? mântuitu-l-a (= l-a mântuit?) Ce-a avut? scris-am, scris-ai, scris-a, scris-am, scris-ați, scris-au.

Fantoma acestor forme enclitice bagă fiori în toate formele verbale, și în alte cuvinte, cari se prezintă astfel: ere-am periclitat (= eram), vede-ai șoseaua, urm-am, simțe-ai, plictis-am, fura-sem, mâncar-ăm (!) c-am învechită (!) = vede-ai, urm-am, simțe-ai, plictiseam, furasem, mâncar-ăm, cam învechită.

31. — *a-*, *-a-* (prepozițunea infinitivului).

Greșit: a-i da de mâncare, modul de-ași îngriji.

Corect: a-i da de mâncare; modul de-a-și îngriji, ai ierta, înseamnă a-i îndemna și mai mult.

Fonetic: a-I da... a-I îndemna... a-I ierta, de-a-l...)

Fantomatic: a bea a scăpat = abia a scăpat.

32. — *s-*, *s-*, *'s*, Fonetic: — s, s- = *is*, eu sănt.

Greșit: nus acasă.
Corect: nu-s (nu's) acasă; Eu mi-s Iepure. A cui-s? Și-s supte. La întrebarea: Sânt acasă? se răspunde scurt: S-acasă.

33. — *oi-*, *-ei-*, *-i-*, *-o-*, *-om-*, *-ei-*, *-or-*, *-aș-*, *-ar-*.

Greșit: nom fi fost noi, dear aduce.

Corect: n-om (n'om) fi fost noi, de-ar aduce, l-oi învăța minte etc., fire-aș fi fost.

Fonetic: l-ei*) da tu (= il voi da), dac-o fi uitat? doar n-eți pleca (insă „de veți pleca” se va scrie: de-ți pleca), de-or avea cațiune, s-or lua; fir-i-ai să fi, fir-ar să fie, fir-ați fi fost!

Acei cetitori, cari își vor fi luat osteneala și vor fi cetit toate exemplele date în capitolele 15-33, dându-și seama cum trebuie scrise corect și de ce, aceia vor înțelege acum, pentru ce este atât de grea ortografia pronumelor și verbelor enclitice și proclitice. Căci a fost vorba în aceste capitole de vre-o 57 de forme.

Este imposibil să-i ceri unuia, care n-a făcut studii gramaticale mai amănunțite, să știe în orice moment, cum să le scrie corect. Dar dacă el ține să aibă o ortografie ireproșabilă și crede că o va putea avea, dacă folosește la scris un dicționar ortografic, va aștepta să găsiască în dicționar toate acele 57 de forme și încă altele, cari mie poate mi-au scăpat din vedere.

Ei bine; el nu le va găsi. Chiar în „Dicționarul” d-lui Șt Pop, singurul astăzi utilizabil, nu vom găsi decât următoarele unsprezece:

mi, ți, te, i, și, se, ne, vă, vi, ni, aș;

adece cele cari sânt mai ușor de scris, cari nu prezintă nici-o greutate ortografică, îndatăce știi, că fiecare din ele este un cuvânt independent și știi și regula seriei cuvintelor: „fiecare cuvânt se scrie separat”.

Să nu creadă nimeni, că spunem aceasta din răutate; fiindcă avem deci un bun prilej de a descoperi încă o lipsă în dicționarul, pe care l-am supus criticii noastre. Nu! Ci fiindcă oricine va vorbi despre ortografia românească, — acum, după apariția acestui întâiu dicționar ortografic român — are datorită să lămurească și metodel, sistemul unui dicționar ortografic al limbii noastre, care metod nu se poate copia întocmai după un dicționar ortografic al limbii germane ori al altei limbi.

Vreau să zic, că dacă ortografia pronumelor și verbelor proclitice și enclitice este atât de încurcată și deci atât de grea, în viitorul dicționar ortografic al limbii române trebuie luate toate formele pronumelor, verbelor și ale altor cuvinte, pe cari noi le-am tratat în capitolele de până acum și pe cari le vom mai trata în capitolele viitoare. Numai cu un astfel de dicționar în mână va putea scrie oricine corect. Pe lângă o condiție: Să fie în stare a recunoaște singuraticile cuvinte; să nu creadă deci, că el scrie un *singur* cuvânt, când va scrie „săl” (= să il, să-l). Căci această știință nu i-o poate da dicționarul ortografic, ci numai dicționarul limbii și gramatica.

Unui om incult care nu cunoaște gramatica limbii sale și deci nu-ți va putea număra pe degete cuvintele dintr-o propoziție, nici nu-i vei cere să scrie corect. Căci ortografia este numai pentru aceia, cari, — dacă țin să aibă o limbă literară unitară, — doresc să aibă și numai un singur fel de-a o scrie, pentruca să poată realiza la citirea scrierilor altora două câștiguri: în timp și-n muncă!

III.

Prepoziții, conjuncții.

34. — *de*, *d'*. Fonetic: dl-, d- = *de*, *dă*. Greșit: cu de-a-sila, d-*ea* avea, deal nostru, modul de-a lucra, struguri de-*acea*, din-*aintea*. Corect: cu de-a sila (ori de-a-sila), de-a avea, de-al nostru, modul de-a lucra, struguri de-*acea* d-*aintea* (mai bine însă: din-*aintea*). Tot așa: de-*argint* (d-*argint*), de-*ceea*, un măr de-*aceia*, o găină de-a voastră, de-*ai* lor, de-al nostru, de-*ale* ei, de-*aci*, de-*acolo*, de-a dreapta, de-a stânga, de-*atunci*, de-*aiurea* (De-*ai*ci ești? — Ba de-*aiurea*). Fonetic ar fi: d-a surda d-*argint*, dl-*argint*, dl-*ai* meI, dl-*ale* tale, dl-*aiurea*,

*) Dar „le vei da tu” (cărțile) voi scrie limba populară: „le-i da tu”.

*) cu vremea (peste zeci de ani) vom scrie — *după* simțul de limbă va fi metamorfozat acest cuvânt compus — astfel: deasila.

dl-*aci*, di-*acolo* etc., de-*ți* pleca, dă-*ți* pleca (= de veți, dă veți pleca).

Vom scrie însă și fonetic: de-*eterne*, de-*Egi-*pet, pe-*eternele*, de-*eres* etc.

35. — *pe-*, *p'*. Fonetic: pe- p, = *pe*, *pă*.

Greșit: pe-*aci*, pe-*acolo*, pe-*un* cal, p-*un* cal, p-*o* iapă; pe-*atunci*, pe-*aceea*, pe-*al* meu, pe-*a* voastră, pe-*ai* tăi, pe-*ale* lor. etc.

Corect: pe-*aci*, pe-*acolo*, pe-*un* cal, p-*un* cal, p-*o* iapă; pe-*atunci*, pe-*aceea*, pe-*al* meu, pe-*a* voastră, pe-*ai* tăi, pe-*ale* lor. etc.

Fonetic: pl-*acolo*, p-*acolo*, p-*aci*. p-*ai* tăi etc. (cf și 34 de și Cap. IV).

36. — *n-*, *'n-*, *n-*. Fonetic: — n, n- = *in*.

Greșit: pân-*n* albul ochilor; din cas-*n* casă.

Corect: pân-*n* albul ochilor, din cas-*n* casă (ori: pân-*n*, cas-*n*); ca-*n* patrușopt, da-*n* (= dar în) cutie să le duci, din creangă 'n creangă.

Fonetic: cu toți-*n* scaun, vedea-*n* lume, plere dl-*a-n* picătură.

Am găsit numai un singur exemplu cu n-proclitic. Stă la începutul unui vers de Eminescu. Este însă numai la aparență proclitic; căci de fapt versul premergător se termină într-un cuvânt cu terminațiune vocalică, și cu acest cuvânt împreună trebuie să cetim și pe n-. Versul este acesta (în „Literatura populară” pag. 161, vers 6).

Un zmeu o vede când s-a pus să stea 'N-a ei fereastră 'n asfințit de soare.

(Va urma.)

† Dr. Ioan Borgia.

În ultimul moment primim știrea nespuse de tristă, că *Dr. Ioan Borgia*, distinsul profesor al școlii de fete din Sibiu, delicatul poet și mult promițător membru al generației noastre tinere, după o scurtă boală, a răposat fără de veste la Sibiu.

Nu suntem acum în situația să apreciem pe larg, așa după cum s'ar conveni și am voi, munca și talentul acestui om modest, pe care numai ochiul cinstit și ager l-a putut „descoperi” în mijlocul gălăgioșilor noștri, cari își fac loc cu coatele la suprafață.

Atâtea putem spune în fuga condeiului: „Ioan Borgia a fost o reală valoare a neamului nostru, mai mare decât s'ar fi părut și mai trainică decât ar fi crezut chiar și prietenii lui.”

Trimitem adânc întristatei familii profundele noastre sentimente de condoleanțe.

Din partea familiei s'a dat următorul anunț funebru:

Cuprinși de adâncă durere, aducem la cunoștința rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, că mult iubitul nostru dr. Ioan Borgia, profesor la școala civilă de fete și membru al comitetului central și al secțiunii școlare a „Asociațiunii” pentru literatura rom. și cultura poporului român, a încetat din viață astăzi duminică, în 26 februarie v. (10 martie n.) 1912, în etate de 31 ani, în anul al 10-lea al serviciului său profesoral și în primul an al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor depune spre veșnică odihnă din locuința proprie (strada Cisnădiei nr. 7), în cimitirul gr-or. din suburbiul Josefîn, poimâne, marți, în 28 februarie v., (12 martie n.) la orele 2 p. m. În veci amintirea lui! Sibiu, 26 februarie v. (10 martie n.) 1912. Elena născ. Sândru soție, Maria Borgia n. Cioran mamă, Ermil Borgia, Eleonora Borgia, dr. Lucian Borgia frați și soră, Calipsa Sândru soacră, Eufro-ina, Calipsa, dr. Ioan Sândru cumnate și comnat.

Iar corpul profesoral dela școala civilă de fete anunță astfel moartea neuitatului coleg:

Corpul profesoral dela școala civilă de fete cu internat s „Asociațiunii” din Sibiu, cu adâncă durere anunță, că iubitul și neuitatul coleg dr. Ioan Borgia, profesor, membru suplent în comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, secretarul secției școlare a „Asociațiunii” etc. a încetat din viață după scurte suferințe în 10 martie n. 1912, la orele 9 și jumătate înainte de amiază în al 32-lea an al etății.

În adormitul coleg perdem un erudit dascăl al școlii române, înzestrat cu virtuți înalte și aptitudini distinse, prin care în activitatea sa de zece ani pe terenul învățământului și-a înscris numele cu litere de aur în analele școlii noastre.

În veci amintirea lui.

Agapa în onoarea d-lui Maniu

Fruntașii Aradului, care ca unii ce au trăit în nemijlocită apropiere a sfârșierilor de până acuma, au fost în situație să le simtă mai mult amarul, sunt desigur aceia, care astăzi se bucură mai mult ca oricare de fericita soluțiune a neînțelegerilor frățești de până acum. Această bucurie au ținut să și-o manifeste și prin frumoasa agapă intimă dată în sala „Millenium” în onoarea distinsului membru al comitetului național, care a avut un rol atât de însemnat în stabilirea armoniei de astăzi.

A participat d. Stere, d. dr. Vaida, membrii arădani ai comitetului național și numeroase persoane d-ni și doamne din societatea arădani.

Membrii arădani ai partidului național au ținut să și afirme simpatia față de colegul lor printr-o foarte delicată atențiune oferindu-i ca amintire o splendidă călimare în argint masiv. Darul care i-a fost prezentat de d. Goldiș printr-o scurtă dar mișcătoare cuvântare, constituie o adevărată operă de artă purtând următoarea inscripție:

„Luptător neîntrecut, iubitor de pace”. Subt care vin semnăturile dd. V. Goldiș, dr. Șt. C. Pop, dr. Suciș, dr. C. Iancu, dr. I. Marsieș, dr. Romul Veliciu reproducute după autograf.

A răspuns d. Maniu mulțumind de atențiunea deosebită a colegilor săi arădani.

S-au ținut mai multe cuvântări din partea d-lui Stere care a tostat pentru d. dr. A. C. Popovici, punând în lumină înaltele sale însușiri intelectuale și politice, din partea d-lui Vaida ș. a.

Deosebit de mișcător a fost toastul d-lui Mihali pentru bătrânul luptător Mihai Veliciu, cu care au împărțit altădată împreună greutatea luptelor și au suferit în comun timp de doi ani jumătate rigurile temniței dela Vaf, după procesul „Momorandului”.

A răspuns d-lui Mihali, d. dr. Romul Veliciu fiul bătrânului luptător care în cuvinte vibrante de o sinceră emoție a zugrăvit icoana anilor de copilărie când mergea să cerceteze pe tatăl său la închisoare.

Atuncea numea pe actualul vice-președinte al clubului cu numele de „bace Mihali”, nu mă pot împiedeca zice d-sa, această numire evocatoare de un trecut atât de adânc săpat în inima mea. În tot timpul pertractărilor de pace bătrânul meu părinte, deși bolnav a fost cu inima întotdeauna la preocupările noastre, iar când telegrama d-lui Stere l-a anunțat de încheierea păcii, deși fiziceste astăzi trece prin zile grele a exclamat: „aceasta este cea mai frumoasă zi a vieții mele”. Sunt sigur, că amintirea lui aici îi va procura o nouă zi fericită și de aceia mă voi grăbi de azi aduce la cunoștință atenția prietenului său vechiu de altădată a d-lui Mihali.

Cuvântarea d-lui Veliciu a fost întreruptă de numeroase aplauze.

A mai vorbit d. Stere, închinând tot pentru d. Mihai Veliciu, căruia i-a urât grabnică însăntătoșare.

„Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

Războiul italo-turc

Syon despre bombardarea Smirnei.

Constantinopol. — O știre neconfirmată încă până acum, anunță că portul Smirna a fost bombardat de italieni. Amănunte lipsese.

Ingrijorările Turciei

Constantinopol. — Deși știrile din Tripolis și Benghazi sunt mereu favorabile și armata lui Enver Bey va căpăta un sprijin important prin sosirea așteptată pentru începutul săptămânii viitoare, a șikului Semussiler, totuși sporaste tot mai mult îngrijorarea, că plămăita acțiune a flotei italiene împotriva Dardanelor sau a altor puncte ale Turciei, or putea duce la un amestec internațional care ar fi în defavoarea Turciei.

În cercuirile militare domnește mereu o vie activitate. Generalisimul Mahmud Șefket își îndeplinește cu o energie uimitoare grelele sale însărcinări.

Se agită ideea unei eventuale schimbări a reședinței sultanului, deoarece se crede în posibilitatea că italienii să bombardeze palatul Dolma Bagtse, în cazul când vor reuși să forțeze trecerea Dardanelor.

Reocuparea Merghebului se desminte.

Roma. — Agenția Stefani desminte știrile din izvor turcesc după cari trupele turco-arahe ar fi reocupat Merghebul, pe când dușmanul a fost silit să părăsească această poziție fiind atacat de trei părți de către italieni cari au primit întăriri.

Aceste scornituri au devenit mai numeroase de câțva timp și sunt răspândite probabil într-un scop electoral.

Situația la Benghazi.

Benghazi. — Agenția Stefani află că mai multe batalioane cu artilerie făcând exerciții lângă Sojat, mulți dușmari s'au adunat spre sud, dar au rămas afară de bătaia tunurilor italiene; după câteva lovituri inamicul s'a depărtat lăsând mai mulți inși uciși sau răniți.

Turcii se retrag în oaze.

Milano. — „Corriere della Sera” anunță din Tripolis, că turcii au evacuat pozițiile lor dela Zanzur.

Toate trupele turcești s'au retras în oaze.

Din Bucovina

Scrisoare din Cernaui.

Se face lumină. — Știri.

Starea noastră din Bucovina e de un timp încoace foarte critică. Desvoltării noastre, ca neam se pun vecinic pedeci din partea guvernului și ruștenilor, cari caută să înăbușe orice suflare românească în satele mixte. Școlile particulare înființate în aceste părți amenințate de înstrăinare pot fi susținute numai cu multă anevoință. Se mai adaugă la aceste pericole externe și lipsa de solidaritate în sinul neamului. În loc ca toți bărbații cu influență, să și îndrepte cu încredere privirile peste Prut și în celelalte regiuni periclitare, și să lupte pentru desrobirea fraților lor, cari încep a se uita limba și obiceiurile strămoșești, ei își consumă energia și puterile de muncă în certe fratriicide. Sunt stări, ce stărnesc în sufletul fiecărui om o adâncă mâhnire și durere. Dacă ar lucra toți umăr la umăr și ar entreera cele sate, ar câștiga mai mult, decât sute de discursuri ținute la masa ver-

din cutare ciub, și mai mult decât minusculele articole pline de trivialități scrise la măscioara cutărei cafenele sombre. În momentul acesta ar înceta și vâicărelele, că Bucovina se rutenizează. Da, se vor înstrăina pământurile țării fașilor, dacă noi vom lucra numai pentru binele nostru, nu însă pentru bietul popor ce geme sub sarcina grea a vremurilor.

Ne bucură însă unele întreprinderi, unele încercări spre bine, mai ales când sunt făcute din partea celor mici. Mici dar mulți. Așa s'a ținut în 11 februarie 1912 o mare adunare a intelectualilor în Starojit. (Acest district e pe jumătate aproape rutean. N. autorului). În această adunare s'au luat frumoase rezoluții, cari dacă ar fi îndeplinite, desigur ar fi de mare folos. Să se sprijinească școlile din comunele mixte și să se intervină pentru o împăcare între deputații români, ca în modul acesta să se poată lucra cu mai mult succes. S'a mai ales apoi și un contract provizor, care să concheie o mare adunare populară.

N'ar strica astfel de adunări în întregul țării. Ziarele clubului apărăcișt sau naționalist aduc știrea, că deputații acestui club au intervenit la șeful țării d. conte de Meran, ca să se convoace de urgență dieta, având să se dezbătă chestii însemnate. Șeful a promis, că va stăru în privința asta, să se convoace dieta imediat după Sf. Paști sau cel mai târziu în luna Iunie. Stăm în fața unui eveniment disbinați. Încă un scandal și fiți siguri că nu se mai deschide dieta.

Maj. Sa împăratul a încuviințat pe d. Bogdan cav. de Pruncal să primească postul de consulf onorar al Turciei în Cernaui.

În curând va apăre volumul de nuvele „Printre stropi”, datorit tânărului scriitor Liviu Marian. La apariție vom vorbi mai pe larg despre proza autorului „Suflete stinghere”.

Correspondent

Ședințele „Fundațiunei Gozșdu”.

Budapesta, 11 martie.

Astăzi, luni la orele 10 a. m. a avut loc la hotelul „Jägerhorn” de aici o ședință a comitetului „Fundațiunei Gozșdu” sub prezidenția I. P. S. Sale mitropolitului Ioan Meșianu. Notarul ședinței este P. C. Sa protosincelul Gh. Bogoevici.

După deschiderea ședinței I. P. Sa a comemorat în cuvinte calde pe regretatul Ioan cav. de Pușcariu, fost membru al acestei fundațiuni, care a făcut mari și prețioase servicii fundațiunei.

Iată discursul I. P. S. Sale:

„Instruitor și prea stimaților domni membri ai reprezentanței fundațiunei Gozșdu!”

Intruinerea noastră la ședințele acestei reprezentanțe, a fost totdeauna un eveniment de bucurie pentru noi, membrii reprezentanței, nu numai pentru că ni-se oferă dorita ocaziune de a lucra împreună la sprijinirea, sporirea și desvoltarea acestei mărețe fundațiuni, a fericitului și marelui binefacător Emanuil Gozșdu și prin aceasta la promovarea culturii religioase morale a poporului nostru ortodox din această patrie, dar și pentru fericirea de a mai conveni împreună.

De astădată însă, acea bucurie a noastră, este paralizată printr-o mare durere, prin durerea încetării din viață a unuia dintre cei mai vechi, mai valoroși și mai iubii membrii ai acestei reprezentanțe a domnului Ioan cav. de Pușcariu care dela înființarea și activarea acestei mărețe fundațiuni, a fost unul dintre cei mai zeloși sprijinitori și conlucrători la desvoltarea și sporirea ei.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

In aceasta durere a noastră nu ne rămâne decât să ne exprimăm și la aceasta întrunire adâncă noastră condoleanță, să-i eternizăm memoria binecuvântată în protocol și în analele Fundațiunii și să implorăm dela bunul Dzeu vecinica fericire, iar dela noi și posteritate vecinica pomenire.

Ieri v'am anunțat, că d. dr. Ioan Mihu a fost ales cu unanimitate membru în reprezentanța Gozdu.

Astăzi au fost alese comisiunile, cari au fost însărcinate cu pregătirea rapoartelor despre socotelile acestei fundațiuni, iar mâine, marți, reprezentanța nu va ține ședință, având comisiile să-și pregătească rapoartele, cari vor constitui ordinea de zi a viitoarei ședințe.

In Budapesta au sosit următorii membri ai fundațiunii Gozdu:

I. P. Sa mitropolitul Ioan Mețianu, P. S. Lor episcopii Ioan I. Papp și M. Cristea, d-nii Partenie Cosma, Nicolae Zigre, Nicolae Poenariu, Avram Berlogia, dr. Gheorghe Szerb, dr. Iosif Gall, etc.

INFORMAȚIUNI

Arad, 13 Martie n. 1912.

Mersul vremii

Buletinul institutului meteorologic anunță scădere în temperatură și pe alocurea ploi.

Prognostic telegrafic: vreme răcoroasă, pe alocurea ploi.

Temperatura la amiază a fost de 96 Cels.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe aprilie	Cor. 11'67
„ „ maiu	„ 11'63
„ „ octomvrie	„ 10'85
Secară pe aprilie	„ 10'15
„ „ octomvrie	„ 9'06
Cucuruz pe maiu	„ 8'75
Cucuruz pe iulie	„ 8'70
Ovăș pe aprilie	„ 9'92
„ „ octomvrie	„ 8'31

Salutul păcii. Din București primim următoarea telegramă:

„Salutăm cu bucurie restabilita pace; văcutăscă armonia; crească puterea pentru deplina isbândă a drepturilor românilor. Profesorii: Pitiș Petrescu, Borgovan, Virgil Popescu, Octav Lugoșianu, Nanes Fotino, Perot, Pitiș, Șuten Ion Trifu.

Teologii din Caransebeș la Roma. Acțiunea pornită înainte cu un an, a dat rezultate bune și teologii seminarului din Caransebeș vor face plănuita excursie la Roma. Durata excursiei e de trei săptămâni și va atinge cele mai frumoase puncte ale Italiei, precum: Veneția, Roma, Neapole insula Capri etc.

In grupa de excursioniști vor lua parte și membri din societatea atât caransebeșană cât și lugojană. Conducătorul mișcării, d. dr. Ienciu a primit însemnate favoruri pentru tren și vapor, astfel că speșele oficiale fac împreună numai 200 cor. pentru timpul petrecerii întregi (trei săptămâni) încât e motivată animația acelor, cari s'au gândit să participe în excursia ce e chemată să reinvieze istoria uitaților noștri strămoși, precum și mândria ascunsă a descendenților de acum.

Episcopul Radu operat în Roma. Un ziar maghiar din Budapesta scrie: Episcopul gr. cat. al Orăzii mari dr. Demetriu Radu a fost operat în Roma. Episcopul, care după cum se știe s'a dus în Roma la papa ca să protesteze contra institui-

rii episcopiei gr. cat. maghiare, a răcit pe drum și încă în Veneția a simțit mari dureri în urechi. Ajungând în Roma durerile s'au mărit așa de mult încât a fost nevoit să se supui unei operații. După trei zile Episcopul s'a făcut bine ca să-și poată îndeplini sarcina ce și-a luat.

O proclamație italiană către arabi. In săptămâna trecută într'o zi pe când șeful Senussilor schimba, în Tripolis, de guvernatorul politic Mensinger, asigurări amicale, în întreg cuprinsul Tripolitanei s'au răspândit cu ajutorul aeroplanelor militare, proclamațiuni prin cari se garantează arabilor deplina libertate religioasă, respectarea moravurilor naționale, scutirea de serviciul militar și pacea, în cazul când vor renunța la lupta împotriva trupelor italiene.

Sinoadele electorale, întrunite duminică în Brașov pentru alegerea celor doi deputați sinodali mireni, ne-au dat o dovadă satisfăcătoare, că lozincă recomandată de noi în ajunul alegerii, ca față de candidatul Vlaicu Arzén alegătorii să observe pasivitate, au aflat un viu răspuns. Intelectualii noștri brașoveni, cărora în primul rând ne-am adresat, parte nu s'au prezentat la vot, n'au dat votul lor polipului mangrist. Excepție au făcut numai câțiva intelectuali (3 la Sf. Nicolae și cinci la Sf. Adormire în oraș), cari stând probabil în legături mai intime, sau având interese comune cu polipul, i-au dat votul. I-am trecut la răboj pentru atitudinea noastră viitoare față de ei.

Poporul, înțelegem aici fruntașii noștri din popor, s'au prezentat la urnă în număr de tot mic. La bisericile Sf. Nicolae și Sf. Treime de pe Tocile, unde votau în împrejurări normale 150—200 parohieni, s'au dat deabea 70—80 voturi, iar în Brașovul vechiu 29 voturi. La bisericile Sf. Adormiri din cetate și Brașov-vechiu majoritatea voturilor a avut-o d. dr. N. Vecerdea, la Sf. Nicolae polipul, grație intervenției corteșilor săi. — Pe Tocile a fost aproape paritate de voturi.

Din provincie nu neau sosit încă rapoarte.

(„Gaz. Trans.”)

Uliu șugubeț. In Bistrița s'a petrecut următoarea întâmplare hazlie: Badea Toader, un econom din Hrube, era ocupat prin curte cu săparea unui canal pentru scurgerea apei. Deodată din grădină auzi niște țipete alarmate de găini. Când își ridică privirea, zări un uliu ce se repezea la o biată găină, care țipa ca din gură de șarpe. Neavând la îndemână un lemn, sau o piatră, își smulse din cap căciula mițoasă și aruncă cu ea după uliu. Uliul uitând de găină se repezi la căciula omului, o înfăcă, și pe-aci ție drumul. Badea Toader, rămase zăpăcit și începu să fluere a pagubă văzând cum dispărea uliul cu prada-i lănoasă peste dealuri.

Ungurii republicani. In jurul cunoscutului Nagy György, fost deputat dietal și în jurul revistei sale republicane s'au grupat câțiva inconștienți, cari s'au pus serios să facă propagandă ideilor republicane între unguri. Ca și cum lumea nu i-ar ști destul de revoluționari; ei vor să apară și mai „radicali”.

Micul grup de „girondiști” îndată ce i-se oferă prilej, demonstrează, face gălgăie, preamărește pe „martorul” lor, care nu de mult avea să-și dea seamă înaintea curții cu jurați din Seghedin pentru un articol, se făcea critica formei de stat monarhice și preamărea republica.

Năbădăiosul săcui Nagy György, agita împotriva casei domnitoare. Curtea cu jurați din Seghedin însă, probabil din recunoștință pentru că M. Sa monarhul în anul 1879 a donat 20 mii de coroane pe seama celor năpăstuiți de revărsarea Tisei — a declarat nevinovat pe vătămătorul persoanei M. Sale.

Cu toate acestea săcuiul Nagy într'un rând a fost osândit pentru crima de lesă majestate. Pe deasupra aceasta chiar acum și-o împlinște în închisoarea din Seghedin.

Aderenții săi din Hódmezővásárhely s'au gândit să facă o mică demonstrațiune preamărind pe „martorul” lor, închis. Căpitanul orașului însă a fost de altă părere, când a oprit această manifestațiune.

Mine de petrol descoperite în Anglia. Cu prilejul săpării unui puț artezian la Willeveen, în Middle Sey s'a dat la o adâncime de 1600 picioare, de un izvor de petrol.

In același timp la Kelham, la o adâncime de 3500 picioare, s'a găsit de asemenea petrol.

Inființarea unui patriarhat rusesc la Moscova. O telegramă din Petersburg anunță că sinodul a votat o rezoluție carând țarului despărțirea completă a bisericii rusești de patriarhatul ecumenic și inființarea unui patriarhat rusesc la Moscova. In cercurile clericale se crede că țarul va aproba această cerere.

O piesă teatrală a ducelui de Hessen. Marele duce de Hessen a scris în colaborare cu Gustav Kadelburg o comedie, care se va reprezenta în curând, pentru întâia oară la teatrul curții din Darmstadt.

Titlul piesei n'a fost încă stabilit.

O mamă în etate de 11 ani. Din Linz vine știrea, că la Sanct-Peter o elevă de școală în etate de 11 ani, a dat naștere unei fetițe sănătoase.

Tânăra mamă a refuzat să declare numele seducătorului.

Militare. In urma noilor dispozițiuni de dislocare s'a stabilit pentru trupele din partea sud-vestică a monarhiei acest „ordre de bataille”.

La brigada 5 de infanterie (Innsbruck) trec regimentele de infanterie 28 și 59, și batalionul 13 de vânători.

La brigada 6 de infanterie (Salzburg) regimentele de infanterie 14 și 75, și batalioanele de vânători 4 și 30.

La brigada 15 de infanterie (Bosen) regimentul 2 de vânători-tirolezi și batalionul 10 și 12 de vânători.

La brigada 16 de infanterie (Trient) regimentul 4 de vânători-tirolezi și batalionul 2 de vânători.

La brigada (nouă) 94 de inf. (Tolmein) regimentul 19 de infanterie.

La brigada (nouă) 96 de infanterie (Rovereto) regimentul 3 de vânători-tirolezi și bat. 16 de vânători.

La brigada (nouă) 121 de infanterie (Trient) regimentul 1 de vânători tirolezi și bat. 22 de vânători.

La brigada (nouă) 122 de inf. (Bruneck) regimentul de infanterie 36 și batalioanele 1 și 6 vânători.

O erimă îngrozitoare. In orașelul Florescata din Basarabia a fost omorâtă o întreagă familie de țărani precum și toți lucrătorii cari locuiau în casa casă.

In total fură măcelărite în chipul cel mai groaznic 15 persoane.

De oare ce nu se găsea nici o urmă despre asasini, se aduse un câine polițienesc din Odessa, care se opri în fața unei case mici și începu să latre. Când poliția pătrunse în casă, câinele sări asupra unui individ, care sta culeat în pat, țărănul Woniensky, care fu arestat și înaintat justiției.

La interogatorul ce i-s'a luat, el a mărturisit a fi făptuitorul asasinatului în masă.

O întrunire a socialiștilor români din Viena. Ni-se scrie: Vineri a avut loc la clubul socialist român din Viena o întrunire în amintirea revoluției vieneze din 1848 și a comunei din Paris.

Deputatul Grigorovici a ținut o conferință asupra acestor evenimente. Apoi s'au recitat versuri din „Caietul roșu” de C. Mille.

Nou director executiv la banca „Vatra” din Cluj. După cum aflăm direcțiunea băncii „Vatra” în ședința sa ținută după adunarea generală, a ales director executiv al său pe d-nul dr. Laurean Gherman, actualul dirigent al filialei „Lumina” din Oșorheiu. Noul director este unul dintre cei mai buni tineri ai noștri, care pe lângă calificațiunea juridică e și absolvent al unei academii comerciale din străinătate. Sperăm astfel și-i dorim succese depline în noul său post.

Curcubeu iarna. Din Baia vine știrea, că sâmbătă după amiază la orele trei s'a văzut pe cer un curcubeu de toată frumuseța, timp de mai mult de un sfert de oră.

Primirea elevilor din Banat în institutul surdo-muților din Timișoara se face în urma unei petiții, la care are a se alătura a) extras de naștere; b) atestat medical; c) testimoniu de oltaire; d) testimoniu dela comună, în care se arată starea materială a părinților; e) părinții cu stare materială sunt datorți a se obliga, că vor plăti regulat ratele prescrise. De elevii săraci se va îngriji institutul. Didactrul pe an e 40 coroane. Pentru proviziune 100—200 cor. anual. De haine părinții sunt îndatorați a se îngriji. Petițiunea are a se

inainta cel mult până la 15 iunie n. c. la direcțiunea institutului surdo-muților din Timișoara.

Un match de box cu urmări fatale. Vineri seara a avut loc, într'un local din Montnartre un match de box între doi profesioniști ai boxului, englezul Evernden și francezul Raphael Belly.

La al treilea „round“ englezul fu trântit la pământ, unde rămase fără cunoștință timp de 6 secunde. În urmă el se deșteptă, se ridică de jos și continuă lupta. La al 12-lea „round“ Belly se simți indispus și se îndreptă șovăind spre arbitru. Englezul se luă după el, și-i trase o lovitură teribilă sub bărbie.

Belly căzu jos și fu transportat la spital, unde muri după câteva ceasuri fără a-și recăpăta cunoștința.

Spectatorii erau așa de iritați, încât rupseră barierele și atacară cu bastoanele pe arbitru căruia îi atribuiă vina nenorocirii.

Poliția trebui să intervie spre a proteja pe arbitru.

Ziarul „Caffaro“ din Geneva publică un elogios articol despre maestrul I. L. Caragiale însoțit de fotografia marelui scriitor.
Articolul poartă semnatura simpaticii scriitoare d-na Zoe Tomellini.

Avis. Cancelaria advocațională a regretatului dr. Liviu de Lemenyi, a trecut, prin cumpărare, în posesiunea d-lui dr. C. Bucșan, avocat.

O revocare. Comuna Apatin, de lângă Zombor, își cedase în septembrie a. tr. statului toate școlile primare, sub condiție că în aceste școli să fie numiți învățători numai romano-catolici. Ministrul de culte a numit cu toate acestea în săptămâna trecută o învățătoare cu numele Grün, o eвреică, la școala din Apatin. Imediat s'a pornit o mișcare în comună, care nu s'a liniștit până când ministrul, contele Zichy, s'a văzut îndemnat a revoca numirea făcută. Învățătoarea Grün, care se și instalează în școală, a fost necesitată să plece în altă parte.

Călătoria aviatorului Samlet. Aviatorul Samlet, care a sburat cu un monoplan Bleriot dela Londra la Paris, s'a întors acum îndărăpt tot cu aeroplanul, cu acelaș succes.

Când sosi în Paris, Samlet a spus vesel, că avea afaceri foarte urgente, și de aceea își propuse să ajungă în trei ore dela Londra la Paris. Aviatorul se ținu de cuvânt.

După un scurt repaos în Paris, el se urcă din nou în văzduh și ajunse seara în portul Beck, unde a trebuit să se coboare din lipsă de benzină.

A doua zi dimineața la oarele 10.50, el sbură de aci și la oarele 12.50 se coborî la Chatam, la câțiva kilometri departe de Londra.

O arestare senzațională. În Berlin provocă mare senzație arestarea unui individ în vârstă

de 40 ani, care a fost surprins în Moabit, în momentul când se apropiase de mai mulți școlari și le făcuse propuneri imorale.

Spre surprinderea generală s'a stabilit că arestatul nu e altul decât preotul, în neactivitate și secretar al societăților germane pentru combaterea imoralității, Wilhelm von Hennings, care a jucat un rol și în viața antisemită.

Predealul loc de cură. În București s'a înființat o societate cooperativă cu numirea „Predealul“. Scopul acestei societăți este să zidească un hotel, teatru, sală de lectură, baie și alte instituțiuni pentru înfrumusețare Predealul. S'a cumpărat un loc de 10.000 metri caștrai, a cărui rentabilitate este deja asigurată. Societatea s'a înființat — cu dreptul de prolongire — pe 20 de ani. Capitalul s'a statorit în 200.000 lei, care s'a adunat prin emiterea de 8000 acțiuni de 25 lei. Acțiunile se plătesc în 5 rate, până la 1 iunie 1912. Capitalul activ poate fi ridicat până la un milion de lei. La emisia nouă de acțiuni acționarii vechi vor fi preferiți.

Universitatea italiană. Luni seara studențimea universitară italiană din Viena a ținut o adunare, în care s'a primit o rezoluție, în sensul, că dacă rezolvirea chestiei universității italiene va fi din nou amânată, studențimea declară că se va considera iarăș liberă în acțiunea ei de agitație în scopul înființării unei universități italiene în Triest, și vor începe din nou agitația cea mai înverșunată.

„Revue Roumaine“, o revistă bimensuală, a început să apară la București Ziarul „L'Independence romaine“ după care luăm această știre, constatând că o revistă destinată pentru informarea străinătății, trebuie făcută cu mai multă grijă decât cum debutează aceasta publicație, și nădăjduiește o îndreptare.

„Mireasa vândută.“ *Deunăzi a fost amintită aici opera aceasta („Die verkaufte Braut“) între lucrările compozitorului Eugen F. d'Albert, printr'un lapsus plausibil, în loc de opera nouă a acestuia „Die verschenkte Frau.“* „Mireasa vândută“ e de muzicianul național al Cehilor, Fridrich Smetana și este dintr-acele mai succese opere comice.

La cavaleria austriacă se institue două noi comandamente de divizie și se stabilește următorul raport de apartinere: la divizia de cavalerie din Lemberg brigada 21 de cavalerie și regimentul 9 de dragoni, la div. Budapesta brigada 8 de cavalerie; la div. Stanislau brigada 13 și 15 de cavalerie; la div. Timișoara brigada 6 și 7 de cavalerie.

Academie pentru Landwehr. Alăturarea de Academia militară Teresiană din Wiener-Neustadt, întemeiată la 1752, cu începerea anului școlar 1912/13 se va deschide tot la Wiener-Neustadt „Academia militară Francisc Iosif“ cu aceeaș organizație, dar destinată numai oficerilor dela armata proprie austriacă (Landwehr). În acelaș timp

se aștează școala de cadeți de Landwehr din Viena și cursul pentru ofițerii de cavalerie la Landwehr, din Olmütz, având a fi înlocuite cu școlile de cadeți deja existente ale armatei comune.

† **Dr. Alexandru Popa**, protomedic districțial la Speising, un suburbiu al Vienei, a fost înmormântat mercuri în cimitirul acestei localități pitoresc situate la poala comunei de dealuri ce încadrează de partea aceasta metropola.

Originar dela Blaj dintr'o familie fruntașă înrudită cu Șuluțeștii, a studiat la Viena, aci s'a căsătorit, aci și-a făcut cariera ca medic al locului amintit, aci s'a stins în al 50-lea an al etății, în local străin unde și-a tocit viața. Copii n'a avut; văduva îl deplânge, și rudeniile de acasă și prietenii săi de acelaș sânge din Viena.

La înmormântare i-s'au făcut frumoase onoruri. Șeful serviciului sanitar al capitalei, dr. Böhm, a asistat și reprezentanții autorităților orășenești; iar funcționarii din loc au participat în număr complet, asemenea corporațiunile locale, care toate mult au de mulțumit decedatului, cele două reuniuni de cântare, societatea de lectură, pompierii; dintre locuitorii doară toți câți puteau fi liberi. Preoții catolici au spus rugăciunile, după ritul lor. Dar toți au știut că acest om bun cu care atât de bine erau împreună era de alt neam și poate cu atât mai mult s'au simțit obligați: în timp ce convoiul înainta spre biserică apoi pe coasta colinei spre cimitir tricolorul românesc fălăia ușor de pe coroanele de flori depuse de români, privirile erau îndreptate toate spre grupul ce mai trist și tăcut înainta în cortegiul funebru, și prin mulțime trecea o șoaptă: *sunt naționalii săi, Români!*; iar când deasupra groapei d. dr. Mihai A. Popovici a rostit duioase cuvinte de jeluire și s'a răspândit peste cimitir în văzduh dulcele grai românesc, aceiași șoaptă a tremurat pe toate buzele și mulți ochi s'au umplut de lacrimi pentru duioșia momentului.

Locuind la periferie, dr. Alexandru Popa mai arareori se putea arăta la întâlnirile colinei; dar se solidariza cu toate mișcările naționale din Viena. Dar cei din centru mulți surprinși de știrea morții, căci totuș sperau că în sfârșit va răzbi organismul său puternic —, toți au grăbit acum a-i da cinstea cea de pe urmă: bătrânul d-n [dr. Nicolae Teclu, membru al Academiei române, a învins distanța și d. general Alexandru Lupu și d. dr. Sterie N. Ciureu, și toți colegii și cunoscuții defunctului, prietenul său intim dr. I. Cuparescu cu familia, fostul său conmembru mai tânăr la „România jună“ d. deputat dietal dr. Alexandru Vaida, părintele protopresbiter P. Boldea, d-nii dr. E. Doctor, dr. I. de Turcu, dr. V. Ternoveanu, dr. Lazar Popovici și doamna, dr. V. Roșca, arhitect Cezar, B. Popovici, dr. Mihai A. Popovici, profesor C. Nedelcu, reprezentanții societății „România Jună“ I. Hosan și G. Pridie.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(48) — Urmare —

— Doar n'o să mă faci să joc de frică! — zise rece Cicikof; și înaintând spre masă, el amestecă pionii pe tabla de joc.

Nozdref se aprinse și se apropie de Cicikof atât de mult că acesta fu nevoit să se dea doi pași înapoi.

— Te-oi face eu să joci, cu toate astea! Ai zăpăcit pionii, nu face nimic; eu îmi amintesc perfect tot mersul partidei; vom pune totul la loc, în telegi tu?

— Nu! e lucru hotărît, n'am să mai joc cu tine nici azi și niciodată.

— Tu refuzi să joci? da, tu refuzi... hotărît?

— Tu vezi bine singur că nu poate cineva să joace cu tine.

— Spune curat: nu vrei să joci, hai? — zise Nozdref apropiindu-se de prieten și mai mult decât întâia oară.

— Nu, nu vreau! — zise hotărît Cicikof, și își ridică totodată cele două mâni spre a face un îndoit scut fetei sale, căci atacarea era în adevăr din cele mai calde.

Precauțiunea era perfect justificată; Nozdref își ridicase mâna într'un chip foarte amenințător și se putea întâmpla ca unul din frumoșii obraji plini și rumeni ai înțeleptului erou al odiseei noastre să se acopere cu un stigmat statornic: dar după ce înlătură lovitura, el prinse brațele groaznicei gazde și le ținu cu o mare putere.

— Porphiri! Pavlușka! — stridă din toți plămâni. Nozdref furios, silindu-se să scape din îmbrățișarea ospelii său.

În strigătul acesta al stăpânului casei, Cicikof, spre a evita să facă pe niște lachei martori ai unei scene scandaloase, și simțind de altfel că era fără de nici un folos dacă ținea așa cu forța brațele un minut mai mult ori mai puțin, pe adversarul său, îi lăsă libertatea mișcărilor. În aceeaș clipă se arătă în prag Porphiri, urmat numai decât de Pavlușka, voinic cu care nu făcea de fel să se măsoare.

— Ei bine! să vedem, tu nu vrei să sfârșim partida? răspunde-mi scurt; te întreb pentru ultima oară! — zise Nozdref cu buzele tremurânde de mânie.

— E peste putință să isprăvim partida asta, — zise Cicikof, și privi lacom pe fereastră: el văzu în curte brișca se găta așteptându-l, iar Selifan pe capră pândind un semn al eroului nostru ca să mâne înaintea ușii, să-l ia și să plece.

Dar nu era nici un mijloc să iasă dintr'o casă unde un dușman furios îi pândea cea mai mică mișcare, și când, de cele două părți ale ușii, steteau ca de santinelă doi dulăi, cari i-ar fi fărâmat membrele ca să nu fie fărâmați ei înșiși de cătră furia stăpânului, în caz de nesupunere sau șovăire.

— Așa dar tu nu vrei să sfârșim partida? — repetă Nozdref cu fața aprinsă.

— De ai fi jucat cum se cuvine unui om cum se cade, bun; dar acum eu nu pot.

— Ah! tu nu poți, lașule! când vezi că partida e rea, strici jocul numai decât și zici: *Eu nu pot.* Așa! snopiți-l! — sbieră el cât îl ținea gura adresându-se cătră Porphiri și Pavlușka, — și el însuș puse mâna pe sdravăna țevă de pipă de cires.

Cicikof se făcu alb ca un prosop. El voi să zică ceva, dar numai buzele i se mișcau; limba îi înghețase în gură.

— Sdrobiți-l! strigă Nozdref înaintând cu țeva de cires în mână, aprins de tot, numai o sudoare, ca și cum ar fi mers la asaltul unei fortărețe inaccesibile.

„Snopiți-l!“ — strigă el cu același glas cu care în clipa unui asalt veritabil, strigă companiei sale: „Camarazi! înainte!“ un mic sublocotenent oarecare, a cărui bravură desnădăduită este atât de cunoscută, că se dete ordin ca să-l țină de brațe și de umeri în clipa focului celui mai mare ale luptei. Ce să-i faci? tânărul erou este în prada ametelei rășboinice, imaginația lui este zdruncinată; înaintea ochilor lui se arată ima-

Dintre cunoscuții străini ai familiei amintim că a rămas în conducător până la cimiter, renumita artistă Hansi Niese.

— Regina Mic născ. Cherebețiu ca soție, Vasiliu și Virginia ca fiu, Hermina și Teresia ca surori în numele lor și a celorlalți numeroși conșingeni cu inima frântă de durere anunță amicilor și cunoscuților, că credinciosul soț, îngrijitorul părinte, iubitorul frate și harnicul funcționar Gavril Mic, fost casier la institutul „Chiorana” după un morb greu și îndelungat provăzută fiind cu sf. taine ale muribunzilor a trecut la cele vecine în 8 martie în etate de 36 ani. Osâmintele pământești s'au astrucat după ritual gr.-cat. în 10 martie în cimiterul familiar din Someșu-Mare.

Fraudele dela e. f. rusești. Din Petersburg vine știrea, că procesul fraudelor săvârșite cu prilejul construirii liniei ferate a Wolgei s'a terminat.

Președintele „Băneii comerciale private”, Golubev, a fost osândit la 4 luni în închisoare de fortărăstă; consilierul de stat Neratow și inginerul Alexandrow au fost osândiți la câte 2 luni și jumătate închisoare și pierderea drepturilor cetățenești; Maurice Neratow, un frate al consilierului, la un an închisoare.

Ceilalți acuzați fură achistați. Afară de asta consilierul de stat Neratow a mai fost osândit la o despăgubire de 658.000 ruble.

Cei doi Neratow sunt frați cu cunoscutul ministru Neratow.

Deputați sinodali din cler au fost aleși joi, pentru sinodul arhiepiscopar, următorii domni: Cercul Sibiu, P. C. Sa, arhimandritul dr. Ilarion Puscaru, vicariu arhiepiscopar. Cercul Săliște, dr. Ioan Stroia, protopresbiter. Cercul Săbeșul-săseșc, Sergiu Medean, protopresbiter. Cercul Alba-Iulia, Nicolae Ivan, asesor consistorial. Cercul Deva, Vasile Domsa, protopresbiter. Cercul Hațeg, Lazar Tritan, asesor consistorial. Cercul Ilia, Zevedein Mureșian, protopresbiter. Cercul Geoagiu, dr. Ioan Lupas, protopresbiter. Cercul Zrand, Vasile Damian, protopresbiter, deputat dietal. Cercul Câmpeni, Romul Furduiu, protopresbiter. Cercul Turda Jovian Mureșian, protopresbiter. Cercul Cluj, P. C. Sa, protosincelul dr. Eusebiu R. Roșca director seminarial. Cercul Dej, Vasile Duma, protopresbiter. Cercul Bistrița, Galacteon Șagău, asesor consistorial. Cercul Târnava, Mateiu Voilean, asesor consistorial. Cercul Sighișoara, Dumitru Moldovan, protopresbiter. Cercul Trăiscaune, Const. Dimian, protopresbiter. Cercul Brașov, dr. Vasile Saftu, protopresbiter. Cercul Braș, Ioan Hamsea, protopresbiter, și cercul Făgăraș, Nicolau Borzea, protopresbiter.

x Grăbiți și cumpărați dela Korányi în piața Libertății, ghete, palării și alți articoli de

modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai scurt timp.

Aviz! Fiecare român de bine, care ar fi lip. * de mașini agricole, motoare cu benzin, ferării arme, etc., să cerceteze firma românească **Frații Burza din Arad**, (Borosbényi-tér). Sprinjiniți pe Români!

Numai semănta Mauthner cumpără cei ce judecă bine, economii cari își înțeleg interesul și grădinarii cu oarecare experiență chiar și atunci când altele ar fi mai ieftine, căci din practică se știe că aceasta nu ar putea să fie decât în detrimentul semințelor și spre paguba cumpărătorilor.

„Cele mai vestite ghete americane „Vera” se vind numai la firma Buchsbaum és T-sa Arad. Cetiți anunțul de azi.

— **Ziarul „Românul” și foaia populară „Poporul Român” se află de vânzare în București la librăria „Neamul Românesc” și la Mihail Vlad proprietarul chioscului de cărți și ziare, Calea Grivița.**

Teatrul Apollo. Azi, mercuri, teatrul Apollo va prezenta următorul program foarte bogat:

1. Tabloul ce oferă lumea privind-o sus (tablou senzational). — 2. Mulți hoți-spărgători (amuzant). — 3. Trăsura de mărfuri furată (dramă americană senzatională). — 4. Frit se căsătorește (umoristic). — 5. Foc și fum (dramă senzatională). — 6. Nauke între două focuri (amuzant).

Prețurile locurilor: Lojă, de persoană 1 cor. Loc rezervat 1 cor. — Locul I 80 fil. — Locul II 60 fil. — Locul III 40 fil. — Locul IV 20 fil. — Orhestră proprie. — Garderobă.

Inceputul reprezentațiilor seara dela orele 5 și jum. — 11 noaptea.

Bibliografie

A apărut nr. 24 din Bibl. Lumina, conținând „O căsătorie visată” de cunoscutul scriitor A. Cehov, în traducere românească de G. Carp. Un volum de 128 pag. 30 b.

Nr. 2 „Foloasele învățării” de P. Dulfu — 20
Nr. 21 „Cântece voinicești și ostășești” de C. Rădulescu Codin St. Tuțescu și S. Kirileanu — 20

ginea lui Suvarof, iar ziua va avea glorie pentru adoxărații viteji. „Camarazi! înainte!” — strigă el, înaintând mereu, fără să se gândească, că acolo unde țără el lume, mii de guri de pușcă stau îndreptate prin spintecăturile meterezului, inaccesibil și care se ridică până la nori, că va fi arneat în aer, ca un fulg ușor, cu toți oamenii lui, și că deja șeră ghinleaua fatală, care va străbate gura din care ies aceste strigăte rășboinice.

Dar Nozdref, aici, reprezenta destul de bine pe desperatul sublocotenent avântându-se apucat de ametele spre fortăreața asediată, e drept să recunoaștem, de altă parte, că puternicul, împotrirea căruia înainta el atât de voinicește, nu aducea nici pe departe cu fortăreața, inaccesibilă a paralele mele. Regunoaștem, din potrivă, că omul-fortăreață încerca o așa groază, că sufletul i-se coborâse până sub tălpile picioarelor.

Deja cauza din care Cicikof nădăduise să-și facă un meterez, fu repezită din drum în năvala rălbatelor sateliți ai asediatorului; deja, cu ochii clipocinzi, cu îndrăzneala aproape stinsă el se resemnă, cu moartea în suflet, să facă asupra-și încercarea țevei cercheze a gazdei sale, și D-zeu știe ce s'ar fi întâmplat cu el! dar soarta se îndură să-i crute coastele, spetele, șira spinării și toate părțile nobile și delicate ale eroului nostru: deodată se auzi, ca de sus din nori, sunetul ascuțit al unui elopotel de probă; un șgomot de roate se alătură din ce în ce mai distinct la sunetul elopotelului; o trăsură se opri șgomotos în fața intrării, și se auzi în întregul apartament, ceol pu-

terniceii sforăituri din nas și al respirației înți a trei cai spumoși, cari se opreau după o strașnică alergătură.

Toți căutară mașinal pe fereaștră; un om cu mustăți, cu un surtuc demi-militar, coborî din trăsura. După două ori trei întrebări scurte făcute în anticameră, el intră în clipa chiar când Cicikof, foarte rău revenit din groaza lui, se găsea în cea mai destrăbălată situație din lume.

— Să-mi fie permis a ști, domnilor, care din d-voastră este Nozdref, stăpânul pământului acestuia! — zise necunoscutul privind rând pe rând cu uimire la Nozdref, care stătea înarmat cu o zdrăvană țevă de pipă ca cu o armă ofensivă, și la Cicikof, care începea a câștiga, ceva mai multă liniște și a reflecta în privirea lui o dulce zăre de nădejde.

— Dați-mi voie, mai întâi, să știu cu cine am onoare să vorbesc, — zise grav Nozdref înaintând spre convorbitorul său.

Șeful poliției districtului, căpitanul-ispravnic.

— Și ce afaceri vă aduc pe aici?

— Am venit aici, domnule, să-ți declar, și-ți declar, în puterea unui ordin, care mi-a fost încredințat de către justiție, că d-ta ești sub judecată, adică la dispoziția tribunalelor, și vei rămâne în situația aceasta, până se va da hotărîre definitivă în procesul, care vi-s'a intentat de curând...

— Ce dobitocie! Un proces mie? o auzație? Cum vine, mă rog, adică afacerea asta?

Cum vine, mă rog, adică afacerea asta?

Nr. 24 „Din legendele neamului de Hohenzollern” de St. Iosif — 20

Nr. 25 „Flori și povești” de Ion Dragoslav — 20

Nr. 26 „Din Bucovina de altă dată” de Ion Giămadă — 20

Nr. 27 „Românii de peste Carpați” de I. Slavici — 20

Nr. 28 „Colinde și Cânteece de stea” de Cristu Negoescu — 20

Din Biblioteca pentru popor a Casei școalelor:

1. Povestiri din Halima cartea I. — 50

2. „...” II. — 45

3. Povestiri de petrecere și de folos de M. Sadoveanu — 40

Se află de vânzare la principalele librării din capitală și provincie.

Metodica gramaticii, aritmeticii și geometriei, lucrare pentru normalști, învățători și institutori — 6.—

Rosetti D. R., Razna, note din călătorie, cu o scrisoare de N. Iorga — 3.—

Sadoveanu M., Un instigator — 125

Culea D. Sp. Invățământul despre natura în școala primară — 3:50

Curs de pedagogie teoretică și practică de Gabr. Compayre — 2.—

Collodi C. Pățaniile lui Tândărică (Povestea unei păpuși de lemn) trad. de A. Buzescu — 1:50

Cărțile acestea se găsesc de vânzare și la Librăria Diecezană, Arad, Deak Ferencz 33.

POSTA REDACTIEI

Dlul A. T. Schița „Un foc” denotă calități de expunere dar e lipsită de interes. Nu are nici o deslegare. Poate altceva.

Dlul „Un abonent”. Am citit începutul încercării voastre „Anica”. Până să ajungi la romane trebuie să citești mult. Sfatul nostru este să citești mult înainte de a te apuca să scrii.

Dlul V. St. Poezia d-tale „La icoana” este frumoasă. O vom publica cu cea mai mare plăcere. Te rugăm să ne mai trimiți.

Redactor responsabil: Atanaslu Halmăgian.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboască dar Administrației noastre îi poate fi de mare folos. Administrația noastră roagă pe toți ceice îrgăuiesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, — să amintească că firma a cetit-o în ziarul „Poporul Român”.

— D-ta ești implicat într-o cercetare, care se urmează cu privire la o orgie, în care mai mulți boeri, în stare de beție, au insultat pe Maximof, proprietar și boier ca ei, și aceasta, anume, lovindu-l cu bastoanele.

— D-ta minți! Eu n'am zărit în viața mea nicăiri pe acest domn Maximof de care vorbeai...

— Prea onoratul meu domn, să-mi dai voie să observ, că eu sunt un vechiu militar, ofițer ori funcționar public, și bine înțeles, în clipa aceasta, în exercitiul funcțiunii. Vorba pe care ai folosit-o o poți spune fără îndoială vre-unuia din servii d-tale dar nu mie.

Nozdref luă o poziție superbă; buzele lui strânse și privirea lui ațintită la magistrat erau de natură a te face să te temi de un scandal, dar fără mare consecință pentru martori.

Cu toate acestea Cicikof nu simția de fel curiozitatea să vadă ce avea să răspundă gazda și prietenul său; bucuros de încercătură, el se retrase binișor să pună mâna pe capela, apoi se strecură pe la spatele edilului imperturbabil, ajunse în anticameră, în curte, se aruncă în brișcă, și porunci lui Selifan să ia la larg, apoi să dea drumul la hături și să mână în goană mare.

(Va urma)

La moara de apă cu sul

a lui **Záray Ödön** (aproape de „Gyepér”) se primesc orice comenzi pentru măcinatul făinei de casă și urliul nutrețului în calitate neexcepționabilă.
Prenotări se pot face în strada Beresényi Miklós nr. 2.

Un acționar

al institutelor de credit și economii „*Timișana*”, „*Albina*”, „*Victoria*” și „*Oraviceana*” cedează dreptul său de opțiune pe lângă prețurile fixate în prospectele de emisiuni noi a numitelor instituite.

Doritorii să se adreseze la Administrația ziarului nostru.

„**CRISANA**”, institut de credit și de economii societate pe acții în Brad.

Concurs repetit.

Subscribera direcțiune deschide prin aceasta concurs pentru ocuparea unui

post de practicant

la filiala sa din Hălmeagiu (Nagyhalmagy) comit. Aradului, sub următoarele condițiuni:

Recurenții să fie absolvenți de școală comercială superioară, să cunoască limba maghiară în scris și vorbit, eventual și cea germană. Cei cu praxă și cu serviciul militar îndeplinit vor fi preferiți.

Salariu anual: 840 coroane, plătit în rate lunare, afară de aceasta încă 15% după acest salariu ca adaus de scumpete și tantiemă statuară (pe anul 1911 circa 170 coroane).

Postul va fi a se ocupa, dacă e posibil imediat, mai târziu însă la 15 Aprilie n. 1912.

Terminul concursului e până în 25 Martie 1912. n.

Directiunea.

Sunt recunoscute de calitatea cea mai bună

GHETELE

pentru domni, doamne și copii, pregătite în atelierul propriu al „Asociațiunii călătorilor Aradani” și se pot procura cu prețurile cele mai moderate.

Director: IUSTIN OLAR.

ARAD, Szabadság-tér Nr. 14.
(Filiale în PISCHI și CERMEZ).

Brânză săcuiască desert

veritabilitate garantată (specialitate).

Brânză de prima calitate în burduf și vană ::

oferă fabrica de brânză de oaie din Ardeal

CAROL ALBRECHT
NAGYSZEBEN, Bürgergasse 13—15

Listă de prețuri și modele gratuit și franco.

IGNATIE STICSINSKY

zugrav și văpsitor, negociant :
: storie de văpsele :
:

LUGOJ,

Palatul evangelic-reformat.

Telefon nr. 164. — Telefon nr. 164.

BINETH

IGNÁCZ

ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

Atrag atențiunea on. public și recomand magazinul meu bogat asortat cu tot felul de pielării din patrie și străinătate. Comandele din provincă se execută prompt și conștiințios. Pregătesc părți superioare moderne pentru ghețe.

Telefon nr. 828.

FISCHER TESTVÉREK

fabrică de rolete, ingrădituri, site, :: rolete de oțel și matrațe ::

ARAD, József főherceg-ut nrul 18.

Fabrica: Kossuth-utca 45.

Recomandă în atenția on. public tot felul de lucruri de branșe, cari se află în magazinul firmei, cu prețuri ieftine.

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru □

Catalog la dorință gratuit.

Telefon 557.

KOHN JAKAB

VĂPSITOR ȘI ZUGRAV.

ARAD, STR. WEITZER-JÁNOS 17.

ANGAJEAZĂ ORICE LUCRARE DE SPECIALITATE. EXECUȚIE SOLIDĂ CU PREȚURI SCĂZUTE. LUCRĂRI PENTRU PROVINCIE SE EXECUTĂ PROMT ȘI ELEGANT.

Licitație
concesionată
de autorități

Hoffmann

Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Telefon nr. 10.

Vinde

în cantități mari și pe prețuri foarte reduse articole de ::

calitate bună

Cu bani gata va avea ocaziune a-și procura orice pe prețuri ce se vor stabili prin învoială obișnutele ce ar dori.

Săptămâna aceasta dăm de vânzare și cordele ce nu mai rămasesc.

Vânzarea nu va ținea decât scurt timp.

23 metri pânză 6—650, 7—750.

Calitate corespunzătoare ori cărui scop.

Șifonuri Schroll de toate calitățile, albituri pentru masă, măsaie și șervete cu prețuri scăzute.

Pardesiu pentru dame 750—950 fl. Se găsesec de toate culorile.

Pelerine pentru fete începând dela 250 fl.

Rog priviti galantarele mele.

Jupoane de postav pentru femei 250 fl. Preț de reclame mai fine 350—475.

Ciorapi negri și suri pentru copii pe prețuri uimitor de scăzute.

ANUNȚ.

Aduc la cunoștința foștilor mei mușterii, on. public și tuturor acelor, cari m'au cunoscut sub numele de SEE-LINGER M. ANDOR, că mi-am maghiarizat numele de familie în ARADI și sub această nouă firmă am deschis o prăvălie de ciobotărie în strada Salacz nr. 1 în localitățile Rónay Jenő, dela care am cumpărat depozitul și atelierul. Noua prăvălie am reînnoit-o cu marfă indigenă, americană și engleză, vânzând marfa veche, luată dela Rónay în prețul fabricii. Țin în depozit orice ghetă de domni, dame și copii, ghetă de bal, păpuși și pantofi.

Cu stimă:

Aradi (Seelinger) M. Andor
str. Salacz nr. 1.

Primul deposit românesc de piane, pianine și armoniuri

al profesorului de muzică **T. POPOVICI** în Sibiu strada Cislădiei nr. 7 (vis-à-vis de otelul „Impăratul roman“), aranjat cu instrumente din cele mai bune fabrici. Impachetarea și transportul sunt gratuite.

Prospecte și informații se dau gratuit.

Nouă prăvălie de pălării moderne pentru dame în Arad

Am onoare a aduce la cunoștința bunăvoitoare a m. st. doamne din loc și provincie, că mi-am deschis în edificiul „Crucea Albă“ din Arad str. Deák Ferencz

prăvălie de pălării moderne pentru dame

cu cele mai noi reviste pentru pălării moderne de dame. În urma experienței făcute în patrie cât și în străinătate mă aflu în plăcuta poziție, de a putea oferi mult stim. cumpărători în orice timp cele mai elegante pălării și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Pălării de doliu atât gata cât și la comandă se pun îndată la dispoziție. : : Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin.

Cu toată stima: **ADÉL LOVASY.**

! Nou atelier de măsurie !

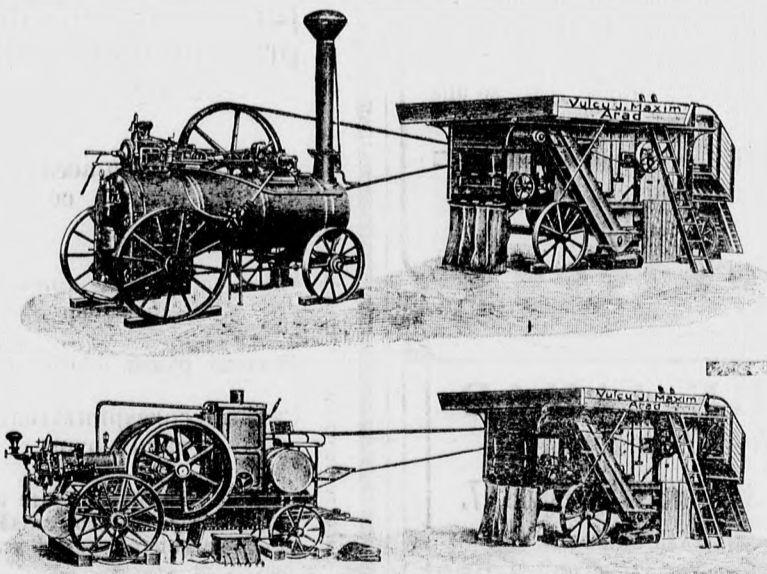
Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Arad, strada Wesselényi nr. 1 mi-am deschis un atelier de tâmplărie pentru zidiri și mobile.

Primește spre efectuare: lucrări pentru zidiri, mobile, portale și aranjamente de prăvălii corespunzătoare pentru timpul prezent în executare modernă, pe lângă prețurile cele mai moderate.

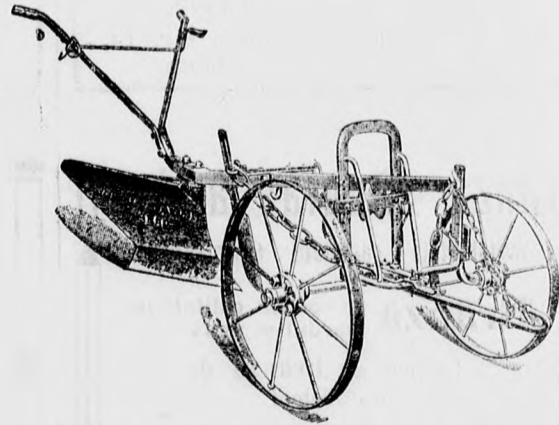
Cerând sprijinul on. public semnez cu toată stima:

IOAN PAPP, măsar de mobile și zidiri.
ARAD, strada Wesselényi nr. 1.

MAXIM I. VULCU fabricant de mașini : ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5-6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptuese în prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu transmission.

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábrián László. (lângă gara mare). : : :

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Librăria Diecezană

ARAD, strada Deák Ferencz nrul 35. — Telefon nrul 266. —

Mare deposit de recvizite și cărți bisericești

Potire de bronz aurit 25 cm. înalt cu discul aurit Cor. 36.—

Potire cu paharul și discul din argint curat și aurite à 80 și 100 cor.

Potire din argint curat întregi cu disc și aurit dela 200—300 cor.

Cutie pentru mir la sfânt. botez din argint China 26 Cor.

Cutie pentru sfânta cuminecătură la morboși din argint China cor. 30.—

Gandele din alpaca à 6·50, 7·50, 8·50, 12, 15, 24 și 30 cor. bucata

Gădelnițe din alpaca à 18, 22, 24, 30 și 50 cor. bucata

Vase pentru apă și vin din cristal cu tava alpaca cor. 7.—, cu vasele și tava din alpaca cor. 22.

Cruce pe altar cu pedestal din lemn, frumos lucrate à 4 cor., din argint China cu D-nul Hristos gravat în cruce și cu decoruri aurite cor. 12·50 și 20 cor. buc. din argint China cu D. Hristos în Email și cu decoruri aurite 16—32 cor., și 40 cor. bucata.

Linguriță pentru sfânta cuminecătură din bronz aurit cor. 4, din argint curat și aurită c. 9.

Copie din bronz aurită cor. 4, din argint curat aurită cor. 13.

Disc cu steluță din bronz aurit cor. 15. Steluță separat 6·50 discul separat cor. 9·50 Disc cu steluță din argint curat și aurit cor. 30

Fesnice pe altar cu 2 lumini din bronz aurit cor 30, cu 3 lumini din argint cor. 60.

Fesnice înaintea altarului cu 3 lumini din lemn tare frumos lucrate, cu decoruri aurite și argintate 150 cm. înalte păr. cor. 100.

Tetrapod frumos lucrat, cu decoruri aurite și argintate cor. 30.

Chivot din lemn frumos lucrate cu decoruri aurite cor. 100.

Litier din alpaca foarte frumos cor. 130.

Ripide din lemn frumos lucrate și aurite à 20—24 și 30 cor. bucata. Ripide din aramă frumos lucrate à 50—60 cor. buc.

Gandelabre (policandre) pentru biserică din bronz curat și aurite, foarte frumoase pentru 12 lumini à cor. 110—120—140 și 220 cor. buc. Pentru 24 lumini și cu prisme cristal à 200—260 cor. Cu 36 lumini à 300—400 cor. Cu 48-60-72 și 90 lumini à 1000—1400 cor.

Ornate (odăjdii) bisericești în toate execuțiunile 145—1000 cor.

Prapori în toate mărimile și colorile dorite dela 70—100—1000 cor.

Pălării preoțești 10 cor. bucata

Brâne preoțești metrul à 10—15 cor.

Prăznicare execuție foarte frumoasă lucrate, pe lemn de tei conform prescrierii bisericești noastre à coroane 9 bucata, pe pleu cu rame aurite cor. 9.

Cărți bisericești.

Apostolul cu litere latine legat simplu cor. 9·50
legat în piele roșie cu copcii „ 11·50

Motivelnicul cu litere cirile legat „ 5.—

Motivelnic cu litere latine și legat în piele cu copcii cor. 13·50

Evangheliile cu litere latine leg. în piele roșie cu copcii cor. 25.—

Legată în catifea roșie cu cei 4 evangheliști la colțuri și în mijloc cu răstignirea Domnului. cor. 110.—

Octoih mare cu litere latine legat în piele cu copcii cor. 27.—

Mineile pe 12 luni în 12 volume cu litere latine, fiecare legat separat în piele și cu copcii cor. 186.—

Triodul împreună cu strajnicul cu litere latine legată în piele roșie cu copcii cor. 27.—

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de ploiere

Sibiu — Hermannstadt, Grosser-Ring No 3—5
(Palatul Bodenkredit).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele
mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploale)
precum și

ploiere

de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt cu și punctualitate.

Damele cari voiesc să fie svelte,
încearcă corsetele mele

„Neueter Schnitt”

necesare la costumele »Princes«
și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi
se fac în acuratețe.

Gustav Zimmermann
Sibiu — Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

Mândria oricărei gos-
podine este pâinea
bună și frumoasă!

în locul dospirii înde-
lungat și a frământării
obositoare, este de re-

comandat mașina „**IDEAL**” pentru dospirea
și frământarea pâinii, premiată în mai multe rânduri.

La expoziția de lucruri casnice din Timișoara 1908 distins cu Medalie de aur și diplomă.

Se poate comanda dela **LEITNER SÁNDOR,**

CLUJ-KOLOZSVÁR, Deák Ferenc-utca 3 sz.

GRAMAFOANE dela 28 cor. în sus. — PLĂCI cu cântări românești.

Nou atelier de dulgherie

Am onoare, a aduce la cunoștința On. public că
am deschis atelier de dulgherie și măsar în Arad,
str. **Wesselényi Nr. 1.** Iau spre lucrare totfelul de
lucrări la edificii, mobile, portale și aranjamente de pră-
vălii, executându-le conform tuturor cerințelor moderne,
cu prețuri ieftine.

Rog sprijinul On. public

Papp János, măsar și dulgher
Arad, str. **Wesselényi 1.**

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH

fotograf

Sibiu — Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

Execută totfelul de icoane artistice.

Plantinatipie, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. Picturi renumite în

oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.

Fotografierea, copiilor executată
modern, fotografiere în grup și familie, se știe că ateli-

erul acesta în privința mărimii este primul

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate foto-

grafia chiar și pe timp ploios.

Cu deslușiri servesc.

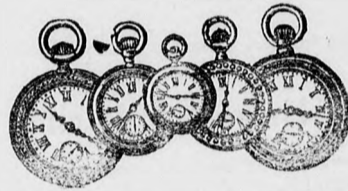
H. Miklós J.

ciasnornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reispergasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și
ciasnornice deșteptătoare,
precum și articli optici.
Prăvălie de obiecte de
aur și argint signate
oficios.

Toate reparaturile se ex-
cută prompt și cu garanță.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de
luminări de ceară în Ungaria de

Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu
precum și luminări de ceară, albe și colorate, fa-

preț moderat. — Bisericiiilor s

cumpărarea de luminări r

Comandele se îndeplinehc

EDUARDO LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Brașov, Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la
edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase
pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele.
Specialist în apaducte la case, canalizări,
conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de totfelul
dela 3 coroane în sus. —
Engrosiștilor li-se dau raba!
Depozit bogat în vâni de
scăldat, cămine, closete etc.
Serviciu conștiințios. Prețuri
moderate. Reparație promptă.

Pentru bolnavii de stomac!

Tuturor cari suferă de stomac, fie în urma răcelii, ori-că și-a prea încăleat stomacul, fie că n'are poftă de mâncare, ori mistuie greu, ori-că și-a stricat stomacul prin mâncări prea reci, ori prea ferbinti, prin o viață neregulată, având astfel catar de stomac, cărcel, dureri, mistuire grea, le recomandăm:

Vinul aromat Hubert Ullrich,

singurul remediu bun de casă, recunoscut de lumea medicală.

Acest vin aromat este pregătit din buruieni de leac și din vin bun, întărește și dă viață organului de mistuire al omului. Vinul aromat liniștește durerile și intrând în sânge are calitatea de al re'noi.

Prin întrebuințarea la timp a vinului aromat se vindecă toate morburile. Astfel să nu întârzie nimeni de a-l încerca. Simptoame, ca dureri de cap, răgâieli, arderi în stomac, cari obvin la boalele cronice de stomac, — toate dispar după o scurtă întrebuințare.

NEREGULARITĂȚI DE SCAUN precum și urmările lui, colice, palpități de inimă, insomnie, suirea sângelui în ficat, hemoroide, se vindecă sigur prin vinul aromat. Vinul aromat influențează în mod hotărât, îndepărtând din stomac și intestine, materiile stricăcioase și de prisos.

PALIZENIA, ANEMIA, SLĂBICIUNEA, toate sunt urmările unei grele mistuiri, a unei formări defectuoase a sângelui și funcționării neprielnice a ficatului. Și la astfel de persoane se poate observa: insomnie, dureri de cap, etc. . . Vinul aromat dă un nou impuls vieții slăbite. Mărește apetitul, ajută mistuirea, regulează schimbarea materiilor în stomac, influențează formarea sângelui, calmează nervii și dă vioiciune. Multe scrisori de mulțumită și recunoștință dovedesc pe deplin aceasta.

Vinul aromat se poate cumpăra în butelii de 3 și 4 coroane în farmaciile din Arad, Arad-nou, Glogovác, Györök, Ménes, Paulis, Lippa, Hídegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornyá, Világos, Egres, Nádas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Szt.-Péter, Perjamos, Szemlak, Szarafalva, Nagylak, Palota, Alberti, Mezöhegyes, Batonya, Marczib, Dombegyháza, Kurtics, Ujszentanna, Pankota, Silingyia, Taucz, Szlatina, Baja, Kaprucza, Bresztovác, Rékas, Gyarmata, Bruckenan, Zsadány, Szent-András, Kis-Becskekerek, Mehala, Temesvar.

Trimit de altfel și farmaciile din Arad, vin aromat în ori-ce parte a țării.

Să cereți expres:

Vin aromat »Hubert Ullrich!«

Vinul meu aromat nu e o compoziție tainuită: constă din vin de Malaga 450-0, esență de vin 100-0, Glycerin 100-0, Vin roșu 240-0, zamă de tăiș 150-0, de cireșe 320-0, Anis rădăcină americană, ă 100. — Din aceste se face mistura.

Fabrica nouă de

OROLOGE DE TURN

Sarkadi Zoltán & Comp.

fabricanți de orologe pentru turnuri în
Nagyvárad, Damjanics-u. 30.
(Casa proprie)

Recomandă introducerea admirabilelor orologe de aramă, cari trebuiesc trase tot la 8 zile odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și căsări. Se pregătesc orologe pentru prețuri convenabile, garanție mai multă ani. Parohiilor și primăriilor se vând și în rate lunare. Repararea orologelor de turn se execută cu minuțiozitate.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

GEORGE RUMMEL

SIBIIU, HONTERUSGASSE Nr. 15.

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stim. dame cele mai nouă și clasice journalle. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu le execut în 12 ore. — Convingerea e siguranța cea mai bună! — Rugând sprijin

Cu stimă:
GEORGE RUMMEL.

Valorizare de nisip

Cine are nisip mult, să ceară în interesul propriu, următoarele cataloage și prospecte:

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
F. A. Fabricarea figlei de beton, orânduită la lucru de mână.
Cs. G. 4. Fabricarea figlei de cement pentru lucru de mână.
B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Szántó és Beck, ingineri, fabrică de mașini pentru industria de nisip. Budapest, VIII. Viola-u. 7.

Schwalb Adolf fia Vilmos

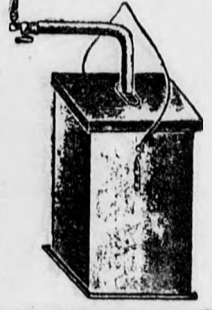
tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cane pentru olei, lack ori petrolu, facle, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

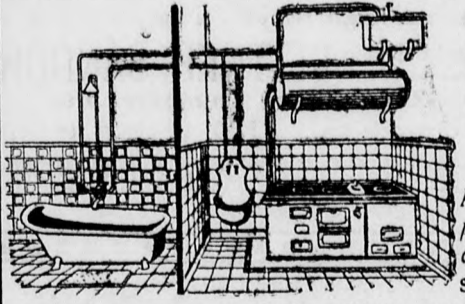

Prețuri solide și ieftine!

Frații Klubitschko

atelier pentru instalațiuni electrice și de altă putere, apaduate, vane de scaldat, colorifer și canalizare. — Atelier de mașini, lucrări de aramă și lăcătușerie în SIBIIU, Burgergasse Nr. 14.

Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de branșe. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra

clozetului rezistent la îngheț, invenție proprie. Brevetată sub Nrul. 53932.

Are calitățile: 1. Se poate monta în ori-ce loc, fiind eschisă posibilitatea de

a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case ca să caute a-și aproviziona casa cu astfel de clozet.

Instalateurilor și negustorilor dau rabat.

Ne luăm voia mai departe de a recomanda în atenția onoratului public:

vase de aramă, căldări de aramă și picioare pentru căldări de tinichea.

Executare solidă la ori-ce lucrare!